

Kovara Buroya Jinen Kurd

Jiyan

Hejmar/Ausgabe: 36

Meh/Monat: Sibat-Februar

Biha/Preis: 3€



Dokumentationszeitschrift des kurdischen Frauenbüros
Kürt Kadın Bürosu Yayın Organı

JÎYAN

JÎYAN
Buroya Jinên Kurd

Redaksiyon:
Zübeyde, Necla
Belgin

Navnişan:
Alte Feuerwache
Gathe 6
42107 Wuppertal

Tel-Fax:
0202-2831749

E-Mail:
jiyankurd@yahoo.de

Y. Kutluktemur
Stadtsparkasse
Konto Nr: 9269820
BLZ: 330 500 00
Wuppertal

Mercên abonetiye:
Ji bo saleki: 15 €

İÇİNDEKİLER

Xewna min berdewam e!	
Nezha.....	4
Kerkûk dilê me ye!	
Zerîn.....	5
JÎYAN dergisi ve kadın yazarlar	
Kemal Burkay.....	6-7
Helbesvana Kurd Diya Ciwan	
M. Senem Çamlıbel	8-9
Yeni göç yasası ve değişiklikler	
Zübeyde.....	10-12
Babamın Silahı	
Hetaw.....	12-13
Kadınların dikkatine!	
Belgin.....	14-15
Min dest bi nivîsandina Kurdî ki	
Necla Morsûnbûl.....	16-17
Helbest	
Diya Ciwan.....	17
Bir tutarsızlık ve yapılan çığırtkanlıklar	
Z. Rewşen.....	18-21
Bavo San (Name 2)	
Dîya Azad.....	22-25
Kadınlara karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi ... SEDAV	
Rojda'nın kaleminden.....	26-31
Helbest	
Diya Ciwan.....	31
Irak seçimleri kadınlar	
Dema nû Hewlêr.....	32
Ne İsa'ya, ne Muhammed'e yaranamayan kadınlar	
Necla Çamlıbel.....	33-35
Siir	
Suzan Burkay.....	35
Kadın direnci ve emeğın ürünü bir gazete „El-Nur“	
Dema nû Hewlêr.....	36
KOMJİN' a sahip çıkalım!	
Kejê.....	37-38
Avrupa Birliğı ve simitçi Azad ve kediler.....	
Sevda Berçile.....	39-40
„Kanın ve acının milleti ve bayrağı yoktur“	
Songül Akdağ.....	41-42
Katır doğmak	
Filiz Kılınç.....	42-43

Redaksiyon'dan

Sevgili Okuyucular,

2005 yılının barış ve umut dolu olması dileğiyle Merhaba!

Geride bıraktığımız 2004 yılı, hem dünya genelinde ve hem de Kürt halkı açısından oldukça dolu ve anlamlı geçti. Olumlu ve olumsuz gelişmeler birlikte yürüdü.

Daha geçen yılın başında, Güney Kürdistan'daki kazanımları hazmedemeyen güçlerin KDP ve YNK kadrolarına ve sivillere yönelik uyguladıkları saldırı vahşeti ve ırkçı-militarist Türk aydınları ve siyasetçilerinin ha keza aynı hazımsızlıkla sürekli sergiledikleri tutumlar ve yıldırma politikaları karşısında, Kürt halkı ulusal birliğin bilinciyle daha da kenetlenerek mücadelesini verdi. Provokasyonlara gelmeden, olgun bir politika sergiledi, prensiplerinden ödün vermedi.

Türkiye'de ise, gerek bir kesim politikacı ve gerekse aydın geçinen bir çok kişinin, Güney Kürdistan'a ve liderlerine, bir bütün olarak aydınlarına karşı kopardıkları yaygaralar yıl boyunca yürütüldüyse de, asıl gündemi önce Kıbrıs'taki referandum oylaması, daha sonra da Avrupa Birliği'ne (AB) giriş süreci ve sonucu oluşturdu. Bir çok kesim tatmin edici bulmasa da, hatta kimi kesim 'Türkiye elden gidiyor' sedromuna girdiyse de, sonuçta AB, Türkiye'nin aday-lığı için -koşullu da olsa- kapıları açtı, 3 Ekim'den itibaren de müzakerelerin başlanması öngörüldü.

Bu, hem Türkiye ve hem de AB için çok zorlu bir süreç oldu. Bundan sonrası daha da zorlu bir dönem olacak. Ve Türkiye şunu da çok iyi bilmektedir ki, ülkesinde demokrasiyi oturtmadan ve bunun koşullarını yaratmadan, özellikle de Kürt sorununa çözüm getirmeden AB'ye giremeyecektir. Çıkarılan „Uyum Yasaları“ ve lütfedilen yarım saatlik Kürtçe yayınla, bu sorunun çözüldüğünü söyleyemezler herhalde.

Biz KOMJİN olarak, Türkiye'nin Kopenhag Kriterleri'ni ve uluslararası insan hakları antlaşmalarında yer alan koşulları yerine getirmek kaydıyla, AB'ye alınmasını da isteriz,, destek de veriyoruz.

Dünya geneline bakıldığında da, Ortadoğu'daki gelişmeler, Arafat'ın şüpheli görülen ölümü, İspanya ve Rusya'da düzenlenen terör saldırıları, 10 ülkenin daha AB'ye katılımı ve yankıları, en son olarak da 26 Aralık'ta Güney Asya'da meydana gelen deprem ve TSUNAMİ olayı, 2004 yılının belleklerde bıraktığı izler olarak kalacaktır.

Sevgili okuyucular, bu sayımızda gelişmelere ilişkin yazılar bulacaksınız. Erkek-kadın demeden yazılarınızı, görüş ve önerilerinizi bekliyoruz.

Ayrıca, geçen sayımızdaki teknik aksaklıklar için, siz okuyucularımızdan özür diliyoruz. Tamamen bizim dışımızda, basımdan kaynaklanan aksaklıklar nedeniyle, geçen sayı, hem çok hatalı ve hem de eksik basılmış oldu. Arzumuz, bundan böyle bu hatalar olmasın.

Bu arada, dergimiz aracılığıyla hepimizin Newroz bayramını ve 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü de içtenlikle kutluyor, bu yıl kutlamaların halkımızın özlemleri doğrultusunda gerçekleşmesini diliyoruz.

8'ê Adarê û Newroz pîroz be!

Xewna min berdewam e !



Di welatê min î parçe-kiîf de, dagîrkerên me rê li ber hemû rengên jiyana bi rûmet girtine. Li her aliyekî ji welatê min î ku di bin destan de, mirovên me hemû cureyên zulm û zorê dibînin, navê me, deng û rengê me qedexê kirine, hebûna me napejirînin, ji dew-

lemendiya xaka me nepixîne û em jê bêpar hiştine.

Di parçeyê herî biçûk ji Kurdistanê de, ku ji destpêka sedsaliya 20an bi dewleta nû saz-kiîf ya Sûryê ve hatiye girêdan, di Avdara 1971an de ez hatime dunyayê, di malbateke welatperwer de mezin bûme ewa ku piraniya kesên wê endamên partiyêke Kurdî bûn, ez jî weke wan. Bi riya wê partiyê jî min mêrê xwe naskir, piştî di sala 1993an de em zewicîn.

Ez bi jiyana xwe li welatê xwe razî bûm, tevî ku hemû rengên tade û zorê li himber me Kurdan dihate kirin. Ji ber ku li Sûryê bêkarî li her derê belav e û êşeke mezin e ne tenê ji jinê re lê belê herweha ji mêran re jî, min kar nedikir, lê karê mêrê min wek mamostayê zimanê Fransî û hatinên çandiniya erdê me bi şêweyekî (eger ne baş bû jî) jiyana me ya rojane derbasdikir.

Ji ber ku em di nava rêzên partiya xwe (Partiya Demokrata Pêşverû ya Kurd li Sûryê) de jêhatî bûn li dij zordariyê û di ber mafê gelê xwe de, rêjîmê zû bi zû mêrê min ji karê wî avêtin der.

Ji ber xebata me ya siyasî jiyana me roj bi roj xerabtir dibû, istixbaratên rêjîmê em bi halê rehet nedihîştin, ta giha dereca ku mêrê min

dev ji jin, zarok û mirovên xwe tevan berde û ji Sûryê derkeve.

Bi derketina wî barê min, wek dê û jin, girantir bû, ji ber ku xwedîkirina sê zarokên ku mezinê wan 7 salî û piçûkê wan jî 2 rojî qet ne hêsani bû, xasima di civakekê paşdemayî de wek ya me li Sûryê. Du salan vê dûrketinê berdewam kir, di her êvarekê de ku min serê xwe bi yê zarokên xwe re datanî, xwena vegera bavê wan ji bal û mejiyê min û zarokan ne derdiket. Li himber xewna me jî her roj tade û zora ku berê mêrê min parek mezin jê werdigirt, tev êdî li min û zarokê min dihate kirin, heta bi derketin û dûrketina mêr jî em ji destê rêjîma Baas û istixbaratên wê xilas nebûn, bêçar em jî piştî du salan ji welatê xwe derketin û em li cihêkî dûr, li welatekî sar û cemi-dî gihane hev. Ev welatê ku em lê bi cî û war bûne, ji me re gelek zehmefî lê derdi-kevin, ewên ku em nikarin di demeke kurt de derbasbikin. Zarokên min ta niha jî, piştî bêtir ji du salan, li ser bajarê xwe, sikak û hevalên wê derê ji dil û can digrîn.

Ew di xewnên xwe de vedigerin mala xwe ya ku tê de gotinên pêşî gotine, merivên xwe, cîranên xwe û ya herî girîng hevalên zaroktiya xwe naskirine !

Xewna min jî ne gelekî ji ya zarokên min cuda ye, ez jî herdem bawer dikim ku ezê dîsa li wê hewşa xwe bim, bi melkesa xwe ya qirşikî gemarê rêşkim, bi makîna cilşoya xwe ya kevn cilê xwe bişom û hemû zehmetiyên jiyane yê normal bibînim jî lê dîsa ezê ji germiya roja welatê xwe têr bibim, bi cîranên xwe re ji dil û can bikenim, ezê textê razanê dîsa li hewşê vegirim û ji xewa şevên havînê li derve têr bibim, ezê serê xwe deynim û bi rehetî razim, ezê dîsa jiyana xwe ya xwezayî dûrî pirsgirêkan berdewam bikim.

Kerkuk dilê me

Bu sloganın kimin tarafından ve ne zaman söylendiği konusunda doğrusu kafa yormadım ve buna şu an gerek de görmüyorum. Bildiğim tek şey bu slogan her vatanseverin dilinde bitmeyen bir türkü ve yüreklerde hiç bitmeyen bir umut olması.

Irak ve Güney Kürdistan'daki seçimler gündeme geldiğinden bu yana „**Kerkuk dilê me ye**“ sloganını, iş yerinde, evde, yemek yaparken, okurken, her yerde daha sık fısılda-maya başladım, türkülerin başına ekledim ve bu sloganı unutmamak için kendime söz verdim.

30.01.2005 tarihini her yurtsever gibi ben de büyük bir heyecanla, elim yüreğimde bekledim. Seçim sabahı erken saatlerde u-yandım, evin panjurlarını açtığımda hava henüz karanlıktı ve havanın karanlık olması canımı sıktı, garip bir duyguya kapıldı yüreğim. Hemen dostlarımı ve arkadaşlarımı telefonla aradım, bir çoğunun uyuduğunu duyunca, içten içe onlara kızdım -haksız olduğumu hemen itraf ediyorum- ve canım sıkıldı.

Televizyonlar seçim lokallerinin önünde, oy vermek için oluşan kuyrukları gösterdiğinde, tüm dünya sanki benim mutluluğumdan haberdardı.

Kürdistan'da seçim lokallerinde harıl harıl çalışan kadınlar ve oy vermek için kuyruklarda bekleyen her yaşta kadınların umutları bana hiç yabancı değildi. Binlerce kilometre uzakta olmama rağmen kendimi kuyrukta onların

arasında hissettim. Ekranlarda, ayakta duramayan yaşlıların ve hastaların, ömürleri boyunca bekledikleri bu tarihi günde oy vermek için kendileriyle nasıl mücadele ettiklerini görmek çok duygulandırdı. Yaşlı ve titreyen ellerin, hasta ve yorgun dizlerin ayakta

Kürtler bu referandumda özgür iradeleriyle "kaderlerini tayin etme hakkı" gibi bir tarihi fırsat yakaladı. Seçim sonuçları ne olursa olsun herkes bu özgür iradeye saygı göstermek zorunda.

kalmak için nasıl direndiğine, adeta bir haritayı andıran emekçi ellerin, seçim sandıklarına oylarını attıktan sonra dönüp teker teker baskarken yüzlerindeki, belki de Kürdistan için son görevlerini yerine getirmenin verdiği sevince ve onura tüm dünya tanık oldu.

Bu sahneleri seyrederken sanki Kürdistan'daki tüm akarsular birleşerek kocaman şelalelere dönüşüyordu.

Kürtler bu tarihte tek yürek ve tek yumruk oldular, bu iradeye dil uzatan ve sekte vurmak isteyenleri utandırdılar.

Acaba onlar da utandılar mı?

Kürtler bu referandumda özgür iradeleriyle "**kaderlerini tayin etme hakkı**" gibi bir tarihi fırsat yakaladı. Seçim sonuçları ne olursa olsun herkes bu özgür iradeye saygı göstermek zorunda.

Milyonlarca Kürt annesi gibi ben de, seçim sonuçlarının bizim lehimize gelişmesini, barış ve huzurun başlangıcı olmasını diliyor ve bundan sonra Kürdistan'ın özgürlüğü için mücadele ediyorum diyen herkesin, önündeki topu, oyunun kurallarına göre ve doğru sahalarda **KÜRDİSTAN** için oynamasını talep ediyorum.

JİYAN Dergisi ve Kadın Yazarlar...

Jiyan Dergisi yurt dışındaki Kürt kadın örgütü KOMJIN tarafından 10 yılı aşkın bir süreden beri Federal Almanya'da ve üç ayda bir çıkarılan bir dergi. İçinde üç dilden (Kürtçe, Türkçe ve Almanca) yazılara yer veriliyor. Yazarlarının tümü kadınlar.

Bir ara yurt içinde yayınlanan **Jin ve Jiyan** dergisiyle birleşerek yayınını durdurdu. Ancak Türk rejiminin tüm Kürt basınına ve ilerici basına karşı izlediği zorbalık politikası nedeniyle Jin ve Jiyan yayın hayatını sürdürmeyince yurt dışında yeniden yayınlanır oldu.

Bütün sayılarını değilse de zaman zaman bazı sayılarını, en azından Kürtçe ve Türkçe yazıların bir bölümünü okuma fırsatı buldum. Söylemeye gerek var mı bilmem, insanın düzenli izlediği yayın organlarında bile sevdiği, hoşlandığı yazarlar vardır, hoşlanmadıkları da. Öylesi vardır ki her yazısını mutlaka okursunuz. Öylesi de vardır ki ne konuları sizi ilgilendirir, ne de üslubundan hoşlanırsınız. Ama zaman zaman bazı yazılarını ilginç bulup okuduğunuz yazarlar da vardır.

Bir başka deyişle, hiçbir derginin bütün yazıları, hiçbir gazetenin bütün köşe yazarları okunmaz.

Jiyan'ın Haziran-Temmuz 2004 tarihli 34. Sayısını ise, bir süre önce, yani çıkışından epey sonra, ama baştan sona okudum. Yalnızca uygun bir zamanıma denk geldiği için değil, ama yazılarını birbirinden ilginç bulduğum için. Bu sayıdaki yazılar ve yazarları, dergide yer aldıkları sırayla şöyle: **Z. Revşen** (Biz nerede Hata Yaptık?), **Zuhre Misto** (Ola Dîya Min), **Nazenin** (Ararat Diye Bir Film ve Bir İtiraf), **Müzeyyen Epözdemir** (Çocuk Yeti-

firmek ve Biz), **Diya Azad** (Silav ji Te ra Bavocan), **Necla Morsümbül** („Namus Cinayetlerine“ Bir Bakış), **Songül Akdağ** (İki Yüzlülüğün Böylesi), **Yüksel Güner Çiçek** (Abimden Mektup Var), **Sevda Berçile** (Ezilmişliğin, Susmanın, Buzdağına Karşı Çıkmanın, Konuşmanın Sıcağına...KOMJIN), **Keça Kurd** (Helbesta Folklorî a Kurdî û Jinê Çi Para Xwe di Hûnana Wê de Heye) ve **Kejê** (Bir Haziran Sabahının Hissettirdikleri).

Diğer sayılarda da düzenli biçimde yazarlar arasında, yukarıdaki birçok imzanın yan sıra **Rojda, Zübeyde, Zerine, Belgin** adları ilgi çekiyor.

Doğal olarak yazıların birçoğu kadın yaşamıyla ilgili. Kadınlara yönelik baskı ve eşitsizlik ile kadınların yüz yüze olduğu öteki sorunlar ele alınıyor. Ama bir ağırlama duvarı gibi, ya da zaman zaman „erkek düşmanlığına“ varacak bir duygusallıkla değil; yazılarda nesnellik ağır basıyor. Onları okudukça gördüm ki, kadın sorunuyla ilgilenen ve bu sorunları iyi bildiğini sanan erkekler bakımından bile, bu yazılardan öğrenilecek çok şey var. Ama kuşku olmasın ki bizzat kadınların kendi sorunlarını iyi tanıdıkları için de bu sorunlar üzerinde kafa yoran, onların çözümü için özel çaba gösteren, emek harcayan kendi hemcinslerini dinlemeleri, okumaları gerekiyor.

Jiyan'da bunun dışında da değişik toplumsal konuları ele alan, dil ve içerik olarak ilgiyle okunacak yazılar var. Örneğin **Rojda'nın** çeşitli sayılarda göçün, daha doğrusu sürgün'ün Kürt kadını üzerindeki derin ve olumsuz etkilerini konu edinen yazıları, aynı zamanda bir bütün olarak Kürt çocukları, Kürt ailesi ve Kürt

toplumu üzerindeki yıkıcı sonuçları da gözler önüne seriyor. **Kejê** nin 31. Sayıdaki „Savaş, Şiddet, Göç...“ başlıklı yazısı da öyle.

Diya Azad’ın „Dalanê Tirkmentirk“ başlıklı yazısı, İstanbul eski Belediye Başkanı ve Kürt kökenli Dalan’ın Kürt diliyle ilgili inkarcı herzelelerine iyi bir cevap niteliğinde.

Zuhre Misto Kürtçe yazısında eski Kürt inancı Zerdüştiliği, **Müzeyyen Epözdemir** çocuk eğitimini, **Necla Morsümbül** ise, „internetle dostluk“ olayından yola çıkarak „mutluluk“ konusunu ele almışlar.

KOMJIN yönetiminde uzun yıllar emek veren **Zübeyde** ise, 31. Sayıdaki „Oh be, Bugünleri de Gördüm ya!“ başlıklı yazısında Kürt soruna ve Güney Kürdistan’daki gelişmelere değinmiş.

31. sayıda **Zerin** iki değişik konuda yazıyor. Kürtçe yazısında Güney Kürdistan’daki gelişmeler üzerinde dururken, Türkçe yazısında da „Dil ve Kültürlerin Transferi“ne ilişkin Transpuk Projesi adlı AB projesine değinmiş.

Z. Revşen Jiyan’ın 32. sayısında „Sistemin Birey Üzerindeki Etkisi ve Kadına Biçtiği Rol“ başlıklı yazısında, kadın sorununun doğuşunda ve bugününde sistemin rolünü, bilimsel bir bakış açısıyla, iyi biçimde tahlil ediyor. 34. sayıdaki „Biz Nerede Hata Yaptık“ başlıklı yazıda ise, Federal Almanya’da, çoğu geleneksel biçimde evliliğe zorlanmış, aileleri ve eşleri tarafından uygulanan baskılara dayanarak sığınma evlerine başvuran Kürt kadınlarının dramı alınıyor ve elbet ailelerinin de.

Sevda Berçile’nin Jiyan’ın 32. sayısındaki „Saat Sabah’ın 06:45-09:00 Arası ve Yorgun“ başlıklı yazısı ise, yabancı bir ülkede (Hollanda’da) işi, evi ve çocuk bakımı arasında sıkışan, bu yetmiyormuş gibi zaman zaman da radikal dincilerin ve ırkçıların, yabancı düşmanlarının olumsuz tavırlarına muhatap olan

bir Kürt kadınının duygularını çok sürükleyici bir anlatımla dile getiriyor.

İlgimi çeken bir şey de, Jiyan yazarlarının gerek Kürtçe, gerekse Türkçe yazılarda oldukça iyi bir anlatımı yakalamış olmaları. Yazıların çoğu hayatın içinden; bizzat kendi yaşadıklarına veya gözleme dayanıyor. Bu nedenle de doğal, ilgi çekecek ve okunacak türden. Diğer bir deyişle Jiyan’ın, öyle her dergiye, gazeteye nasip olmayacak kadar iyi bir yazı kadrosu var.

Peki bu nitelikli yayın ne ölçüde okurlara ulaşıyor veya okunuyor. Erkekler bir yana, Kürt kadınları kendi dergilerine, hatta kendi örgütlerine yeterince ilgi gösteriyorlar mı? Ne yazık ki bu sorunun cevabı olumsuz.

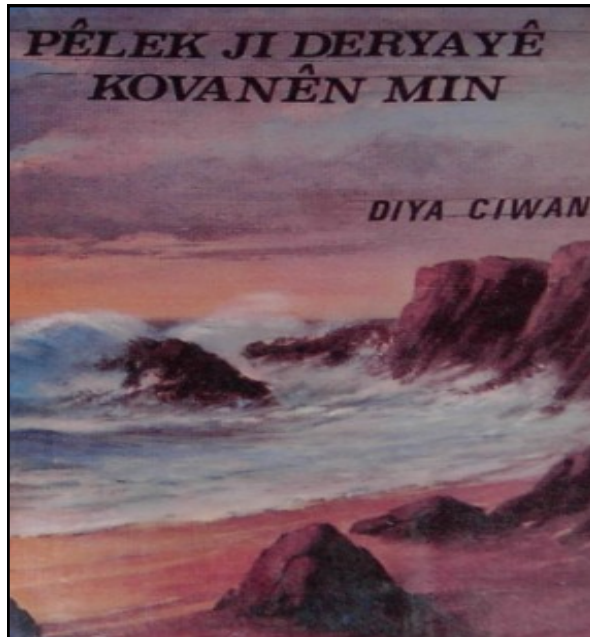
Aslında Jiyan’ı yalnızca kadınların dergisi saymak da yanlış. O toplumumuzun bir yayını, kadınlar kadar erkeklerin de.

Günümüzde hem Kürtler, hem Türkler açısından, büyük teknik ve parasal olanaklara sahip olmayan ilerici ve yurtsever basının sorunları büyük. Özellikle televizyonlar devreye girdikten sonra yazılı basına ilgi azaldı. İnsanlar kolayını seçtiler, bakmakla yetiniyorlar... İnternet de, yazıya ve habere ulaşmadaki hızıyla, yazılı basını olumsuz biçimde etkiledi.

Öte yandan, bu dergiye yazan, adını yukarıda saydığım ve saymadığım kadın yazarların çoğu başka bir yayına yazmıyorlar. Oysa Jiyan üç ayda bir çıkıyor ve buna zamanları var. Hem kadın sorunuyla, hem de başka sorunlarla ilgili görüşlerini, en azından kendilerine yakın buldukları dergi ve gazetelere, internet sitelerine yazmamaları için hiç bir neden yok. Böylece hem onlar daha geniş bir okuyucu kitlesine ulaşabilirler, hem de yayın dünyamız salt erkeklere özgü olmaktan çıkar, kadın yazarların katkısıyla zenginleşir.



Helbestvana Kurd Diya Ciwan



Helbestvana kurd **"Diya Ciwan"** navekî naskirî ye li seranserê Kurdistanê. Lê ew ne tenê helbestvan e, ew berî her tiştî dê ye, wek ew dibêje. Ew di mala xwe da 6 zarok mezin kirin; hin ji wan bûne pijîşk, dermanzan û mafzan. Ew bi kêfxweşî û serbilindî behsa zarokên xwe dike û vê yekê gelekî giring dibîne, ji ber ku ew dibêje, ku "beriya her tiştî ez dê me". Herweha Diya Ciwan ji mêj va karê dirûtina cil û kincan dike û sedî 80 ji aboriya mala wê jî, ji vî karî hatiye. Ew dibêje ku gelek caran wê di rojê da tenê sê saetan xew kiriye. Ew ji bo nivîsandinên xwe gelek caran xelat wergirtiye, yek ji wan jî xelatek li Tunis. Ew pir bi xelatên xwe kêfxweş e, lê hêvî dike ku, kesên ku xelat dane wê, rojekê poşman nebin. Diya Ciwan endama Komîteya Xelata Osman Sebrî ye. Di 20.10.2004an da, vê komîteyê li Parîsê, duyemîn Xelata Osman Sebrî ra -destî "Dayika Kurdan" Danielle Mitterand kir.

Diya Ciwan ji bo vê çalakiyê hate Ew-ropayê. Min ew li bajarê Essen li Elmanyayê dît û pê ra li ser helbestên wê û nivîsandina bi zimanê Kurdî ev hevpeyvîn pêk anî.

♀ **Bi kerema xwe, xwe bo xwandevarên me bide nasin.**

♀ Ez di sala 1953ê da li gundekî Botanê ji dayik bûme. Di 14 saliya xwe de, ez bûm hev-jîna kurmamê xwe. Ji 1975ê ta niha di gel mal xwe û 6 zarokên xwe (4 keç û 2 kur) li Şamê dijîm. Ji sala 1977ê ve min dest bi ni-vîsandina helbesta Kurdî kiriye. Yekemîn nivî-sandinên min di kovara "Berbang"ê de der-ketine. Ta niha pênc pirtûkên min derketine: 3 pirtûkên helbestê û 2 yên çîrokan. Hemû hatine wergerandin bo zimanê Erebi. Hin ji wan ji bo zimanên Rusî û Tirkî jî hatine wergerandin.

♀ **Tu weke Kurdekê ku li Şamê dijî, te çawa karî zimanê xwe yê Kurdî parast û bi vî zimanî helbest û çîrokan nivîsî?**

♀ Rewşa Kurdên li Şamê mîna yên li Bexdayê û Stenbolê ye. Berê me pir bi acizî behsa vê meseleyê dikir, çima wan dev ji zimanê xwe berdane û lê nabin xwedî. Lê niha ez hin sedema dibînim. Rewş tene guhertin. Malbatên ku berî 300 an 400 salan hatine Şamê, doza Kurdî di dema wan de ne di vê radeya îroyîn de bû. Zimanê Kurdî ji wan re ewqasî ne giring bû. Li aliyê din, em dibînin ku Kurd jî mîna hin milletên din hezkirina wan ji bo zimanê Erebi vedigeriya meseleya musilmantiyê û xwendina Quranê. Ji bo wan serbilindahiyek bû ku xwe bi zimanê Erebi ve girê bidin. Sedemeke din jî ew e, ku Kurdên li Şamê dûrî herêmên Kurdistanê û zimanê Kurdî bûn. Lê

M.

S
E
N
E
MÇ
A
M
L
J
B
E
L

divê mirov bibêje ku Kurdên li Şamê ji bo Kurdayetiyê gelek xebat kirine. Ji bo xwe dikarim bibêjim, ku em neketine bin wan bandoran. Zarokên min li malê bi Kurdî dia-xivin û em kêfxweş in ku me karî zimanê xwe biparêzin.

♀ **Sedemên wê yekê çi bûn ku te dest bi nivîsandina helbestê kir?**

♀ Carekê ez ji bazarê vejeriyam malê, min dît ku her du keçên min Lava û Jîn, ku wê çaxê 4-5 salî bûn, dixwazin bi tebeşurê li ser dîwarê hewşê bi Kurdî navê Kurdistanê binivîsînin, lê herduyan jî li hev nekir bê çawa binivîsînin. Wan ji min pirsî bê ya kîjan ji wan rast e. Di wê demê de, ez bi xwe hisiyam ku tiştê dixwaze xwe ji sînga min bavêje ser qaxezê.

♀ **Di civata Kurdan da, mêr her tim di rêzên pêşî da nin û yên navdar ew in; rola jinê pir kêr e. Sedemên wê yekê çi ne?**

♀ Jina Kurd ne jineke bêkêr e. Kêra wê heye û ew dikare di hemî mecalan de êşa xwe bîne ziman. Ez dûrbûna jina Kurd jî holên siyasî û çandî vedigerînim wê yekê, ku jina Kurd dê ye; mal û zarok wê pir mijûl dikin. Eger tu bala xwe bidî dewletên herî pêşketî, tu yê bibînî ku mirovên herî navdar mêr in.

♀ **Tu rewşa helbesta Kurdî ya îroyîn çawa dinirxîni?**

♀ Helbest an jî çanda Kurdî ne jiyaneke serbixwe ye; ew girêdayî ye bi hemî jiyana Kurdan ve. Berê jî hatiye gotin û ez piştrast dikim, ku çanda Kurdî neynikek ji civaka me ye. Ew kêr-zêde bi rewşa Kurdan re dimeşe. Ez weke nivîskar gelekî dixwazim ku çanda Kurdî jî wilo pêşketîr be, lê kesên ku dikarin hukim bidin, ên wek we ne.

♀ **Nivîsên bi Kurdî (Kurmancî) li hundirê welêt di warên ziman û naverokê da gihane kîjan qonaxê?**

♀ Pêşketin heye. Lê dibe ku ev pêşketin ne bilê min û we be; çavê me tim li tiştêkî çêtir e.

Lazim e ku ew jî wilo çêtir bûna.

♀ **Hin kes dibêjin, bila nivîs bi Kurdî bin û naveroka wan ne zêde girîng e. Tu çi dibêji?**

♀ Em bi Kurdî bixwînin û binivîsînin, ev pêwîstiyek e. Ji ber dezgehên me tune ne, divê em zimanê xwe biparêzin. Lê divê êdî nivîsên bi Kurdî bêne hilbijartin û her tiştê bikeve ciyê xwe yê rastî. Kurd miletekî helbestnivîsî ye. Her Kurdekî ku radihêje pênuşê, helbestekê dinivîsîne... Belkî hin tişt hebin, her kes dikare wan binivîsîne. Lê mirovê helbestvan bi du canan e, canek zêdeyî wî canê wî yê ku pê diji, xew dîke û dixwe û radibe, û canekî wî yê taybetî jî bo helbestê heye. Ev can cem her kesî peyda nabe.

♀ **Tu yê di pêşedemê da bêtir xwe mijûlî nivîsandina helbestê bikî yan çîrokê?**

♀ Min tucarî tore ji xwe re nekiriye wezîfeyek an karek. Tu dikarî her tiştî ji xwe re bikî kar û demê jê re bipîvî, ji bilî toreyê. Min ji xwe re nekiriye derd, bê sibe ezê binivîsînim an nani-vîsînim û ezê çi binivîsînim. Ger ez li prêzeya jiyana xwe ya toreyî vedigerim, ez dibînim ku helbestê tim min bi aliyê xwe ve kişandiye. Dema zarokên min piçûk bûn, dergûşê ez şiyar dikirim. Lê piştî ku ez radizam, helbestê ez şiyar dikirim ji bo ez wê binivîsînim.

♀ **Bo jinan gotinek te he ye?**

Helbestek bo wana bêjim.

Şahi

Ku min karî rojki tenê

Ez xwe ji xwe wînda bikim

Yan bîra xwe ji bîranina vala bikim.

Yan ordiyek ji ramanên xwe kedî bikim

Yan vi welatê niv kuştî

Ji ser polê xwe peyar bikim

Dibe ku hingê ez jî mina zêndiyekî

Rîya sahiyê nas bikim.

Diya Ciwan

YENİ GÖÇ YASASI VE DEĞİŞİKLİKLER

Almanya 2005'e yeni yasalarla merhaba dedi. 1 Ocak 2005'ten itibaren yürürlüğe giren "Yeni "Göç Yasası" Almanya'da yaşayan göçmenler için temel değişiklikler içeriyor. Bu değişiklikler uyum kurslarından, yeni bir kurum kurulmasından, oturma çeşitlerinin ikiye indirilmesine kadar uzanıyor. Günlerdir tartışılan ve hukukçularca görsel yayınlarda sıkça değerlendirilen bu yasaların, Almanya'ya yeni gelmiş veya gelecek olanları çok daha fazla kapsamakla beraber, uzun süreden beri burada yaşamakta olanlar için de önem taşıdığını düşünerek, en gerekli olan maddeleri kaleme almayı ve dergimiz aracılığıyla, okuyucularımıza iletmeyi uygun gördüm.

İkamet çeşitleri :

Yeni yasayla, ikamet şekilleri (oturma şekilleri) "sürelili oturma" (Aufenthaltserlaubnis) ve "sürekli oturma -yani yerleşim hakkı-" (Niederlassungserlaubnis) diye iki başlık altında toplanıyor.

"Yerleşim hakkı, yani sürekli oturma hakkı", beş yıl oturma bulunan, en az beş yıl sigortalı bir işte çalışan, sabıkasız bulunmayan, Almancası yeterli olan, kendi başına geçimini sağlayabilen ve yeterli büyüklükte konutta oturan göçmenlere tanınıyor.

Aile birleşimi yoluyla gelenlere, iltica hakkı kabul edilenlere, öğrencilere ise "sürelili oturma" veriliyor. Ayrıca, sürelili oturma alabilmenin bir koşulu da, 180 günden fazla ceza alınmamış olacak. Yeni Göç Yasası'ndan evvel verilen tüm oturma izinleri ise geçerliliğini koruyor.

Aile birleşimi ve boşanma:

Eşini Yurt dışından getirmek isteyen göçmenlerin, ikamet sahibi ve çalışıyor olması gerekiyor. İlticası kabul edilenlerde, 25. maddeden oturma bulması, yeterli gelir ve konut

sahibi olması isteniyor.

Sonradan gelen eşin bağımsız oturma alabilmesi için, evlilik birliğinin en az iki yıl sürmesi gerekiyor. -Burda, eskisine oranla bir kolaylık sağlanıyor- ölüm, aile içi şiddet gibi istisnai durumlarda, bu süre aranmayabiliyor.

Geçimini nafakadan veya sosyal yardımdan karşılayan boşanmış eşin, şartları uygun olduğu takdirde oturma izinini uzatılabilir.

Aile birleşimi yoluyla getirilebilecek çocukların tavan yaş sınırı 16 olarak bırakılırken, sosyal ve ekonomik zorunluluklar halinde ve de şayet çocuk Almanca diline haiz ise, istisnai olarak bu sınır 18'e çıkartılabilir.

Oturuma iş şartı:

Yeni Göç Yasası, Almanya'ya yeni gelen ve ülkede belli bir süredir ikamet eden yabancıların, işsizlik piyasasına girişlerini de yeniden düzenliyor.

AB üyesi olmayan ülkelerin vatandaşları, yeni hayata geçirilen "one-stop government" uygulamasına göre işsizlik piyasasına dahil edilecekler. İş arayan göçmenler, bu yıldan itibaren sadece Yabancılar Dairesi'ne başvuracaklar.

-Burada, Yabancılar Dairesi'nin yeni ad ve fonksiyonunu da belirtmek gerek. Bir çok kurum, "Bundesagentur für Arbeit" adı ile, bir çatı altında birleşti. Artık Çalışma Dairesi veya Sosyal İşler ya da Oturma Dairesi gibi kurumlar, tek çatı altında çalışmalarını sürdürecektir. Yabancılar Dairesi ise, müracaatta bulunanların oturma iznini gözden geçirdikten sonra, sözkonusu yabancılar hakkında Federal İş Ajansı'na danışacak ve sonunda çalışma izni verip vermeme konusunda karar verecek. Bu yolla yabancıların, Almanya'da oturma ve işsizlik piyasasına dahil edilme kararının aynı anda verilmesi hedefleniyor.

Avrupa Birliği vatandaşı olmayan yabancıların, isdihdam piyasasına dahil edilmelerinin başlıca şartı, müracaatta bulunan yabancıların ellerinde, kendilerine iş teklifi yapıldığına dair bir belgenin bulunması olacak. AB üyesi olmayan ülkelerden gelen göçmenler için, daha önce verilen çalışma müsaadesi yeni yılda da geçerli olacak.

Yürürlüğe giren uygulama, kalifiye elemanların isdihdam piyasasına katılmalarını kolaylaştırıyor. Yabancı bilgisayar uzmanları için çıkarılan "**Green Card**" (**Yeşil Kart**) uygulaması da, 31 Aralık 2004'te sona erdi ve bunlar da yeni uygulamaya dahil edildi.

Yabancı öğrencilerin de oturma izinleri, üniversiteyi bitirdikten sonra, iş bulabilmeleri için bir sene daha uzatılacak.

Uyum kursları:

Yeni Yasa'da uyum kurslarının koordinasyonundan, kurulacak "**Federal Göçmen ve Mülteciler Dairesi**" sorumlu tutuluyor. Yasayla, ülkeye giriş yapan yeni göçmenlere 630 saatlik uyum kurslarına katılma zorunluluğu getiriliyor. Kurslara katılmayan yabancıların, işsizlik (**eski adıyla sosyal yardım**) parası yüzde 10 nisbetinde kesilebilecek. Kurslar, haftalık en az 25 saat olmak üzere verilecek. Kurslara gitmek isteyenler, yetkili yerel kuruluşlarca teste tabi tutulacak. Aile birleşimi yoluyla gelen yabancılardan ve Alman kökenli göçmenlerden uyum kursu ücreti alınmayacak. Diğer yeni gelen göçmenlerden imkanları ölçüsünde kurs parası istenecek.

Kursa katılan bir kişi, Alman vatandaşlığına geçmek istediğinde **ikamet süresi şartı, 8 yıl yerine, 7 yıla indiriliyor.**

İşsizlik parası:

Yasanın en çok tartışılan reformlarının başında, "**İşsizlik parasıyla ilgili yeni düzenleme**" geliyor. Yeni yasa, işsizlik yardımının şekil ve miktarını yeniden düzenliyor. İşsizlik yardım parası ve sosyal yardım kaldırılırken, bu iki ka-

lemi tek başlık altında toplayan **İşsizlik parası II-Arbeitslosengeld II (ALG II)** kavramı getirildi. Yani, artık Sosyalamt diye bir kurum adı yok. Sosyal yardımlar, "İşsizlik parası II" adı altında yapılacaktır.

İşsizlik parasından kimler faydalanabilir?

İşsizlik parasından, işsiz olan ve son 3 yıl içerisinde en az 12 aylık bir süreyle sigortalı olarak çalışmış, işten çıkışını, iş aradığını, iş ve işçi kurumuna gecikmeden bildirmiş kişiler faydalanabilir. İşsizlik parası, son olarak alınan net maaşa göre hesaplanır ve bunun %60'ını kapsar. Çocuklu kişilerde son net maaşın %67'si ödenir. İşsizlik parası genelde en fazla 12 aylığına verilir. Yaşı 45'i geçen kişilerde 18 ay, 47'yi geçen kişide 22 ay, 52'yi geçen kişilerde 32 ay boyunca ödenir. 45 yaşının altında olan kişilere 12 ay, 57 yaşın üzerinde olanlara 32 ay boyunca ödenir. Bu durum, 31.01.2006 senesine kadar iş çıkışı verilen kişiler için geçerlidir. 01.02.2006 tarihinden itibaren işsiz olup, 55 yaşını geçmiş olanlara artık en fazla 18 ay boyunca işsizlik parası verilecek.

Yardım miktarları :

İşsizlik parası, batı eyaletlerinde yalnız yaşayan kişi için 345 Euro, eşler için her birine 311 Euro, 15 yaşından büyük ve 18 yaşından küçük çocuklar için 276 Euro, 15 yaşından küçük çocuklar için 207 Euro ve evde yaşayan diğer akrabalar için yine 276 Euro miktarında olabilecek. Bunun dışında, hamile kadınlar için her ay 58 Euro ödeme yapılacak. 18 yaşından küçük çocukla birlikte yalnız yaşayan anne veya babalar ayrıca 124 Euro ve engelliler ise ayrıca 120 Euro alabilecekler. Teklif edilen her türlü iş kabul edilecek ve kısa süre içerisinde yeni bir iş bulmak için ciddi çaba harcanacak. Bu kuralları ihlal edenlerin yardımları, üç ay süreyle her ay 100 Euro kesilecek. İşsizlik parası II (ALG II) yardımı alanların, mini iş veya 1 Euroluk işlerde çalışmalarını istenebilecek. Bu işlerden kazanılacak paralar,

vergiden muaf tutulurken, 400 Euroluk iş yapan işsizlerin kazancının %15'i kesilecek.

Konut büyüklüğü :

Bunun yanısıra yardım alan kişinin oturduğu ev, yardım koşulları ölçülerine uygun ise, ev kirası ve kalorifer parası ödenecek. Yardım koşullarına göre ev ölçülerinin, tek kişide 45-50 metrekareyi, iki kişide 60 metrekareyi, üç kişide ise 75 metrekareyi, dört kişide 90 metrekareyi ve diğer her kişi başı için 10 metrekareyi geçmemesi gerekiyor. Ev satın alınmış olup, yardıma ihtiyacı olan kişi, kendisi bu evde oturuyorsa ve de ev daire ise, 120 metrekareyi; müstakil ev ise 130 metrekareyi geçmemesi gerekiyor.

Araç yasağı kalkıyor :

İşsizlik parası II (ALG II) alanları, daha önceki yardım uygulamasının aksine, araç sahibi olmalarına izin veriliyor.

Ek yardımlar :

İşsizlik parası I'den, ALG II'ye geçiş dönemi yaşandığı taktirde ek ödemeler yapılacak. Bunlar işsizlik parası kesildikten sonraki bir yılda 160 Euro, ikinci senede ise, 80 Euro ve ayrıca her çocuk başına 60 Euro ilave yardım alacaklar.

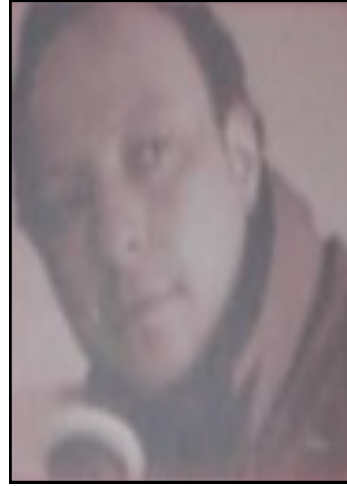
Görüldüğü gibi, yasanın hem olumlu, hem olumsuz yanları var. Umarım, bu yasaların bu bölümlerini yazmanın yararı olmuştur. Çünkü, yasayı bulup tek tek okumak için, herkesin olanaklarının mümkün olmadığını sanıyorum. Bu nedenle, bizleri en çok ilgilendirdiğini düşündüğüm belli maddeleri kaleme aldım.

Bütün bu maddelerin yanısıra, tarım reformlarından elektronik beyannamelere, sigorta reformlarından -araba, sağlık ve diğer sigortalar mal varlığı ve gen teknolojisi gibi yasalara kadar daha bir çok yasa değişikliği öngörülmüş.

Hepimiz için kolaylıklar ve sevgi-barış dolu bir mutlu yıl dileğiyle....



Babamın Silahı



Azad Shero

Değerli okurlar, Oğluma yeni yıl hediyesi olarak sendikali arkadaşlarımla tavsiye ettiği kitabı ararken, oğlumun kitap konusunda yapacağı yorumu da çok merak ediyordum. Sizlere 14 yaşındaki oğlumun kitabı nasıl yorumladığını aktarmak

ve çocuklarınıza bu

kitabı okutmanız için yukarıda adı geçen kitabı, siz değerli Jiyan okurlarına tanıtmak geldi içimden.

Kitabın yazarı ve aynı zamanda Rejisör Hiner Salem diğer adı Azad Shero, 1964'de Güney Kürdistan'ın güzel Aqrê şehrinde doğmuş. Çocuk yaşta bir çok olaya tanık olmuş ve milyonlarca Kürt gibi Saddam'ın cinayet çarkından geriye kalan diğer aile fertleriyle birlikte İtalya'ya göç etmiş. Eğitimini İtalya'da tamamlayan yazar-rejisör, Venedik Film Festivali'nde „Vodka Lemon“ filmiyle en iyi film ödülü olan „San-Marko“ ödülüne layık görüldü. Yazar, şu an seçme ve seçilme hakkından, politik göçmen kimliğinden yoksun bir şekilde Paris'de yaşıyor.

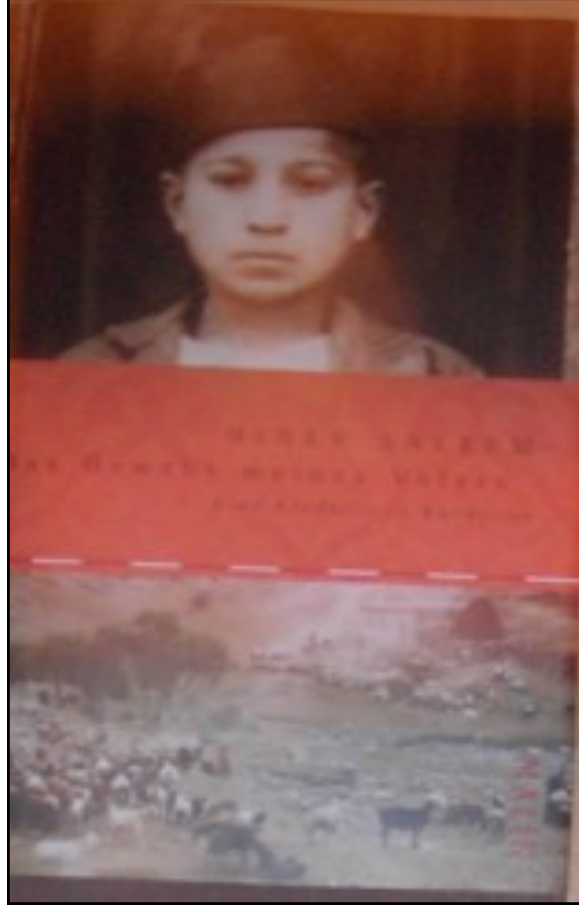
Yazar çocuk yaşta, doğduğu yerleri terk etmesine rağmen, Kürdistan'ın güzel doğasını, nar ve meyve bahçelerini, heybetli Kürdistan dağlarını, Saddam zulmünden kaçan kadın ve çocukları, özgürlük savaşçıların kalesi mağaraları, renga renk çiçeklerle adeta değerli

Kirmanşah halılarını andıran Kürdistan ovalarını, insana huzur ama aynı zamanda korku salan vadileri kısacası tüm güzellikleri ve yaşadığı acıları hiç unutmamacasına beynine ve yüreğine kazımış.

Aqrê sokaklarında akranlarıyla, güvercinleriyle oynarken, Saddam'ın paralı askerleri kapılarına dayanıp kuzenini soruyorlar. Annesinin nasıl direndiğini ve feryatlar içinde oğlunun saklandığı yerden kaçıp kurtulması için nasıl çırpındığını okurken insanın soluğu kesiliyor. O günkü baskından ailesinden yedi kişinin öldürüldükten sonra cesetlerinin cipler arkasına bağlanıp Aqrê sokaklarından nasıl gezdirildiğini, evlerinin bir çırpıda gözlerinin önünde nasıl yakıldığını ve o günden sonra hiç bitmeyen göçü okurken yazarın yaşadıklarını sizlerde hissediyor ve o korkunç sahneler iradeniz dışında gözünüzün önünde canlanıveriyor.

Oğlumun „ Babamın Silahı“nı okuduktan sonra bana söylediği şey “bir çocuğun bu kadar şey yaşaması mümkün değil, bunları yaşayan bir çocuk kafayı yer!” oldu. Evet O, Avrupa'da doğmuş ve büyümüş, Kürdistan'ı bizim anlattıklarımızdan, televizyon ve kitaplardan tanıyan binlerce Kürt çocuğundan biri.

Ama oğlum yazarın kendisini tanıttığı bölümde “Ben Azad Shero (Şêro), Selim Malay'ın torunu. Dedem özgür Kürdistan topraklarında doğmuş neşeli bir insandı ve bunu gururla anlatırdı. Daha sonra Osmanlılar geldi ve dedeme sen Osmanlısın dediler. Türkler gittikten sonra, Şêx Mahmut, Kürtlerin Kralı yönetiminde dedem yine Kürt oldu. Sonra İngilizler geldi ve dedem İngiliz Kraliyeti'nin himayesine alındı ve öyle ki dedem İngiliz Kraliçesi'nin hatırı için birkaç kelime İngilizce öğrendi. İngilizler bir Irak yaratıktan sonra dedem Iraklı oldu ama ömrü boyunca Irak'ın esrarlı iç yüzünü anlamadı, anlamak istemedi ve Iraklı olmaktan hiç gurur duymadı. Onun oğlu Shero yani benim babamda da bu duygu farklı olmadı” paragrafını okurken göz-



H
E
T
A
W

Das Gewehr meines Vaters

lerinin içi gülüyordu. Onun gözlerindeki ışıltının hiç sönmemesi için yüzlerce Azad'ın Kürt gençlerine “silahların” ve hangi silahların bırakılmamasını” yazması ve bizim de bunu çocuklarımıza anlatmamız gerektiğine, onları bu tür kitap ve yazıları okumak için motive etmemiz gerektiğine inanıyorum.

Fransızca'dan Almanca'ya çevrilen “Babamın Silahı”nı okuduğunuzda ve okuttuğunuzda, oğlumla benim aramda yaşadığım kızgınlık karışımı duygu yüklü tartışmalı diyalogu sizin de yaşayacağınızı biliyor ve inanıyorum. Sizlere kolaylıklar diliyorum sevgili anneler!

.....
İsteme adresi:

Piper Verlag GnbH, München 2004

ISBN 3-89029-280-1

Elektronik Posta adresi: www.malik.de

Kadınların dikkatine!

Sevgili kadınlar, bildiğiniz gibi PSK gecesinden bir hafta sonra KOMJİN 10. Kongre'sini gerçekleştirdi. Bazı arkadaşlar kongreye katıldı, bazıları katılmadı.

Bu durum bana yıllar önce feminist gelenekten gelen bir arkadaşımın sözlerini hatırlattı.

O şöyle diyordu: "**Ben bir kadının feminist, bir işçinin de komünist olmamasını anlamakta zorlanıyorum. İnsanlar kendi konumlarının bile bilincinde değiller. İşçiler oylarını, kendilerini her geçen gün daha da fakirleştirilen sağ partilere verirlerken, kadınlar da, kendilerini balyoz gibi ezen erkek egemen anlayışa hiz-met edip, bir de bu anlayışın kuşaktan kuşa-ğa aktarılması gibi garip bir misyonu da üstlenirler. İşte bunları algılamakta gerçekten zorlanıyorum.**" Onun bu kaygılarına zaman zaman katılmak mümkün.

Ben de kadınların örgütlü mücadeleye olan bu ilgisizliklerini, duyarsızlıklarını anlamakta zorlanıyorum. Neden kendi örgütlerine sahip çıkmıyorlar? Kongre gibi, bir örgütün üyelerinin katılmasının elzem olduğu bir günde bile sudan gerekçelerle katılmamayı içlerine sindiriyorlar. Gerçi PSK gecesi olacakların bir habercisi niteliğindeydi, yine kadınlar buraya da gereken özeni göstermemiş ve gelmemişlerdi. Bırakın sıradan bir vatandaşı, görevli birçok arkadaşın eşi bile geceye katılmamıştı.

B Hani şair demiş ya, *umut fakirin ekmeği ye*
e *Memet ye.* Bizimki de o hesap, insan görse bile
L *inanmak istemiyor herhalde.*

Oysa ki, kongre için haftalar önce hummalı bir çalışma başlamıştı. Herşeyin çok özenle ele alınması gerekiyordu, çünkü bu KOMJİN'in 10. Kongresiydi. Eee kolay değildi, bu koşullarda

10. Kongre'ye kadar ayakta durmayı başaramabilmek. Hem de çizgisinden ve duruşundan ödün vermeden. Hem de kendisini küçümseyen ve dudak büken onca kişiye rağmen varlık mücadelesini sürdürmek.

Bu nedenle çok özel bir anlam ifade ediyordu. Kendisini bu günlere kadar omuzlarında taşıyan kadınlara şükranlarını sunabilmek için çok özel bir fırsattı bu. Tatil öncesi tüm birim, dernek ve kişilere mektup gönderilmesine rağmen, kimseden bir ses çıkmamıştı. „Olsun, varsın aramasınlar“ diye düşündü KOMJİN. Yine de küsmedi kadınların bu umarsızlıklarına, telefonu eline aldı, tüm KOMKAR derneklerini, üyesi olan kadınları tek tek aradı, gelmeleri gerektiğinden ve 10. Kongre'nin öneminden dem vurdu. Aldığı ilk tepkiler çok güzeldi. İçi sevinçle doldu. Tüm üyelerinin, hatta üyesi olamayanların –Hollanda, Fransa vb. ülkelerdeki kadınların- katılmasını arzu ediyordu. Onlara bir **sürpriz** hazırlamıştı çünkü.

Kongre günü yaklaştıkça hevesi kursağında kaldı. Tekrar tekrar aradığı kadınlar bu kez gele-meyeceklerini söylemeye başladılar. Sevinci biraz da kızgınlığa dönüştü. Belki uzak-tan gelecek arkadaşların katılmamalarını anlayışla karşılaması gerekiyordu, ama tüm iyi niyetine rağmen bunu başaramıyordu. Düşü-nün bir kere, kongre iki yılda bir gerçekleşiyor, bu da 720 gün demek. 720 gün içerisinde bir gün gerçekten, ama gerçekten KOMJİN'a ayrılmaz mıydı. Bunu istemek, bunu bekle-mek sizce bencillik miydi?

Bir yerde örgütlülüğkten söz ediliyorsa, orada mutlaka düzenden, sistemden, işleyişten, yar-

gidan... yana bir rahatsızlık ya da haksızlık vardır. İşte bu sorunu veya haksızlığı yaşayan insanlar biraraya gelip, yaşadıkları bu sorunlar çerçevesinde kendi örgütlerini kurarlar. Yoksa artık KOMJİN'in örgütlenmesini gerektiren olumsuz koşullar ortadan kaldırılmıştı da kendisinin bundan haberi mi yoktu? Kürt halkı özgür olmuş, sınıf mücadelesi başarıya ulaşmış ve doğal olarak kadınların ikinci cins olmasını besleyen sistem ortadan mı kaldırılmıştı?

Nereden kaynaklanıyordu kadınlarda ki bu ilgisizliğin nedeni, bunu anlamak gerçekten çok, ama çok zor.

Bu ilgisizlik sadece kadınlarla da sınırlı kalmıyordu. Öyle ki, kongreye PSK Genel Sekreteri Sayın Mesud Tek dışında kimse mesaj dahi göndermemişti. Eee sen kendi örgütünü ciddiye almazsan bir baskaşı seni niye ciddiye alsın.

Bu durum karşısında derin bir of çekti KOMJİN. Üzülme, yüreği düğüm düğüm oldu. Kendini sorguladı önce, nerede hata yapmıştı? Örgütlenmenin önemini yeterince anlatamamış mıydı?

Ya da kadınlar politikayla uğraşmak istemiyorlar mıydı? Eşlerinin rahat politika yapabilmesi için her türlü kolaylığı sağlarken, kendileri bu alanı neden sadece onlara bırakıyorlardı?

Acaba kişiler, kazanımlar yeterli mi geliyordu kimilerimize? Göreceli de olsa Kürt sorunu, ya da kadın sorununu birebir yaşamadığımız için, örgütlenme gibi bir tasayı da beraberinde yaşamıyor muyduk?

Ya da işin kolayına mı kaçıyorduk? Nasılsa kocalarımız örgütlü mücadele içinde hem ülkesi hem de bizim için yeterince çaba harcıyor-

du, o yüzden bizim bu konuda kaygılamamıza gerek kalmıyor muydu?

Ya da günlük kaygılar, hep birşeylerin önüne mi geçiyordu? Kendimizin bir takım haklara sahip olması yeterli mi geliyordu? Herkesin, sahip olduğumuz bu haklardan yararlanmasını istemek gibi ütopyik düşüncelerimiz yok muydu?

Ya da ne bileyim elimizi taşın altına koymak mı istemiyorduk?

Ya da aklıma gelmeyen herhangi bir nedenden dolayı örgütlülüğe gerek hissetmiyor muyduk?

Soruları, sorunları çoğaltmak mümkün. Ama önemli olan çözüm üretmek.

Bu yüzden karamsarlığa kapılmaya gerek. İnsanlara umut aşılamaya, umut olaya devam etmek gerek yok.

Örgütlü mücadeleye inanmak ve bu uğurda emek sarfetmek gerek.

Mücadele denen şey çok uzun erimli bir iştir. Zaman zaman yorulanlar olacak, zaman zaman ivme kaybettiğiniz anlar olacak.

Zaman zaman inancını yitirenler, vazgeçenler, mücadeleyi yarıda bırakanlar olacak. Bunların hepsi gelip-geçici, asıl olansa mücadelenin kendisidir.

Herşeye rağmen yılmadan, usanmadan, bıkmadan, inatla direnen kadınlar...

Örgütlü mücadeleye inanan ve örgütlerine sahip çıkan kadınlar..

KOMJİN'ı bugüne kadar ulaştırmayı başaran kadınlar...

İyi ki varsınız!

Hepinize binlerce teşekkürler.



Kongre günü yaklaştıkça hevesi kursağında kaldı, kadınlar gelemeyeceklerini söylemeye başladılar. Belki uzatakillerin kalmamalarını anlayışla karşılamak gerekiyordu, ama bunu başaramıyordu. Kongre iki yılda bir gerçekleşiyor, bu da 720 gün demek. 720 gün içerisinde bir gün KOMJİN'a ayrılamaz mıydı? Bunu beklemek sizce bencillik miydi?

Min d̄est bi nivîsandina Kurdî kir

Xwendevanên delal,

Ev nivisa min, nivîsa yekemîn e bi Kurdî. Bi rasfî ez nizanîm ji yekî ra name binivîsim, an ji makaleyek. Ez dixwazim ku nivîsa min ya yekemîn baş be. Ez dixwazim ji we ra binivîsim, çawa Kurdi hîn bûm.

Zimanê me Kurdi ye, lê lehca min Zazakî ye. Mirovek li Tirkîyê mezin dibe, tenê zimanê zikmakî hîn dibe. Heta şeş salî, min Tirkî rind xebredida. Çawa dest bi mektebê kir, êdî ez bûm mekteblî, me nezanî ku, ew roj êdî bo zarokên Kurdan problem destpê dike.

Mamosteyek min hebû. Nave xwe Ehmed bû. Ez keçikek şermoke bûm. Mekteb bo min cîkî xerîb bû. Momaste çî wext tiştêk ji min dipirsî min şerm dikir, heta bersiv nedida. Ev mamostê min herhal dît ku ez şerm dikim, hêdika dihat cem min, di guhê min da Zazakî xebredida. Hingê ez kêfxweş dibûm. Ev mamostê min niha jî tê bira min, ez bextewar dibim.

Paşê ez mezin bûm. Hinî dinyayê û pirsra Kurdan bûm. Min pirs kir, ew mamoste kî bû? Nezikê gundê me, di gundek dinê da dijîya. Ev jî mamostek welatparêz bû. Welhasil mesele dirêj e... Kîjan zarok çûne mektebên Tirkî, eyni problem wan jî jîya ne.

Di mala me da, dê û bavê min, her daim Zazakî diaxiwîn. Di kîjan sal da bû nizanîm, di mektebê da ji me ra gotin, kî di mal da bi zimanê Kurdî biaxive, em ceza hepis û peran didin wan. Eh, em ji polis û zulma dewletê ditirsîyan. Ez nuha usa nafikirim. Lê belê xwişkeke min a mezin hebû, ew ji li mektebê xwen-

dekar bû. Ev di malê da tim bi me ra Tirkî diaxivî.

Ez naxwazim meselê direjkim. Min çawa dest bi hînbûna zimanê Kurdî kir, behsa wê bikim.

Ev sê sal in, mêrê min her daîm di malê da Kurdî diaxive. Min gelek kitêb xwendin. Di rojname Dema Nû da çiqas Kurdî heye min bi dengê bilind hêdî hêdî xwend. Min paragrafek car caran pênc şeş caran xwend. Hinek wext derbaz bû, min çî xwend ji mêrê xwe ra tercume kir. Min jê pirsî hela ez çiqas Kurdi fêrbûm.

Ez dixwazim, beî her tiştî, sipasîya xwe him ji merê xwe ra, hem jî ji wan nas û hevalan ra bikim ku cesaret dane min. Her daim di xeyalê min da, fikra Kurdi xwendin, nivîsandin û axavtin hebû. Ez îro pir bextewar im ku, min dest bi nivîsandina Kurdî jî kir.

Ez nabêjim ku, ez Kurdî rind dinivîsim. Lê belê ez dixwazim binivîsinim. Çawa Tirkî rehet dinivîsim, Kurdî jî ewqas rehet binivîsinim. Mirov bi-xwaze dikare gelek tişt bike. Rast e, xwendin, nivîsandin ewqas rehet nine. Gerek mirov hinek zehmet bibîne, hingê dikare binivîse.

Min yekem car, şeş sal berê dest bi xwendina Kurmancî kir. Rojname Ronahî, Hêvî, Dema Nû û paşê jî weşanên Deng, çîrokên Mehmed Emin Bozarlan, koşeyê Ferhat Can xwend. Min çîrok û stranên Kurdî ezberkir.

Min çî fam nekir, pirs kir. Bi rasfî wexta ku min dest bi hînbûna Kurdî kir, ne hêsan bû. Hin bûn pir zehmet e û sebir dixwaze.

Mêrê min ji bo min stran dinivîsî. Min, wana di otobisê da, wexta mitbaxê da qab paqij di-

kir, min ji xwe ra digot. Car daran jî tevî mêrê xwe, me bi hevra digot.

Min dît ku, ez hêdî hêdî diaxivim. Hinek hevalên min daim cesaret dane min. «Tîşt nabe Necla, eger bêjeyên Kurdî nehat bira te, tu dikarî, Zazakî, Tirkî jî bêjî.» Min jî bi rasti usa kir. Min kompleks ne kir ku, ez rind naxivim. Min inatkir. Car daran jî hinek mirovan tinazê xwe bi min kirin. Lê belê min dev ji armanca xwe berneda.

Ez van tiştan dinivîsim ku, hinek mirovên ku ditirsin, an jî dibejin Kurdî zor e, zehmet e, mirov nikare Kurdî zû hînbe, binivîse û biaxive. Behane ne hewce ye. Mirov ku bixwaze, dikare gelek tiştan bike. Gerek hinek ji bo armanca xwe zehmet bikêşîne. Bê zehmet zê-de tişt nakeve destê me. Him jî, ger ew jineke Kurd be, hê jî zor dibe.

Em dixwazin Kurdistan azad be. Em di welatê xwe da azad bijîn. Lê tenê bi gotin nabe. Gerek em ji bo gel û welatê xwe kar û xebat bikin.

Em dixwazin, jin û mêrên Kurd wekhev bin. Ev tenê bi gotinê nabe. Ji bo jinan jî divê em zêdetir kar û xebat bikin. Li ser mesela ideoloji, çand, politîk herkes nikare zêde tişt bike. Lê belê, kî, kîjan meselê baştir dizane, divê li ser wê meselê bifikirê û kar bike.

Em jinên Kurd, gerek zêdetir kar bikin. Çimkî, welatê me azad nine. Em bindestê Romê ne. Em yek parçe ninin. Em ji bo Kurdistanê yek fikir ninin, bo vê jî, Kurdistan çiqas zû azad be, em jî ewqas zû dikarin zêdetir li ser mesela xwe ya cinsî bifikirin. Niha Kurdistan azad nîne. Gerek em him ser mesela xwe ya mîllî him jî, li ser mesela xwe ya cinsî bi hevra bisekinin.

Berê min nikaribû Kurdî bixwinim û binivîsînim. Min hêdî hêdî dest bi xebardan û xwendina Kurdî kir, ez pir bextewar im. Niha jî min hinek cesaret girt û min dest bi nivîsandinê kir. Înşallah nivîsa min zêde xirab nine...



AXA WELAT

Axa welat qet nayête jibîrkin...

Dê çawa ji bîra me herê?

Dema em ji dayika xwebûn...

Em ketin ser wê axê, dema bi

çarlepka çûn,

me ew ax avête devê xwe...

Me xweştird didît ji kakilên gwîz û

bindeq û bihîvan.

Dema em li ser piyan ketin.

Evîna lîsikê li serê me da,

me xwe di nav wê axê de

Dievazt...

me xanîtilok jê çedikirin...

Xar û deqîlok û fersîk jê çedikirin...

Dikete bin neynûkên me...

Dikete kehniyokên çavên me...

Di nav porê serê me, di nav qer-

mûçeken çermê me de...

Û xwe pêre diberda nay hest û dil

xwînê...

A bû behrek ji can û laşê me...

Ji lewra, dema mirovek li biyaniyê

dimre...

Temîniyê dike, ku wî di nav axa we-

latê wî de veşêrin...

Ji ber ku ew bawere...

Ku axa welat dê li cendekê wî dilo-

van be...

Pir nagvêşîne..

Naêşîne...

Dema lingin ccepel pêli axa welat

dikin...

Qayil bi u avî xwe bişo...

Ji bilî xwîna zarkên xwe pêve...

Ji lewra...

Hingî welat şêrîne...

Şêraniya wî dide ser hemî tiştên

şêrîn...

Bihayê wî dide ser hemî tiştên,

Biha evîna wî dide ser hemî rengên

evînê....

Diya Ciwan

BİR TUTARSIZLIK VE YAPILAN ÇİĞİRTKANLIKLAR

TC'nin kuruluşundan bu yana, Kürtler üzerine oynanan oyunların, bu yönde uygulanan inkarcı devlet politikalarının, ırkçı yaklaşımların ve «tek millet-tek dil» düzen komplekslerinin açtığı derin yaraları ve bu uğurda ödenen bedelleri, tüm dünya kamuoyu bilmektedir. Ben gelinen noktada artık, insanlığın bundan ders çıkarabileceğine inanmak istiyorum. Yıllarca bu arzumu umdum, umarak bekledim; şimdi **İNANMAK** istiyorum. Biz, halk olarak sömürgeci güçlerin her türlü vahşetini, baskısını, halkımız üzerine tertipleedikleri oyunlar ve kullandıkları oyuncakların acısını çok yaşadık, çok çektik. Bedeller ödedik.

Bu güçlerin uyguladıkları politikanın sonucu, kendi halkları da ekonomisiyle, can kaybıyla ve en önemlisi de, insanlık dışı uygulamalarının açtığı utançla bedel ödedi.

Şimdi AB'ye girme uğruna da olsa, bazı gerçekler kabullenilmeye başlandı, reform değişikliklerine gitme -yetersiz de olsa- gereği duyuldu. Bundan böyle de, geri adım atmayacaklarına inanmak isterim. -Gerçi, isteseler de bu saatten sonra geri dönüş yapamayacakalar. Ama, bu devletin tarihteki geleneklerine bakılacak olursa, yapmayacakları denizlik de yok hani-

Z. Evet, inanmak isterim, diyorum. Ancak, en azından Türkiye'de varılan bugünkü noktada bile, hala ırkçı duygularından kopamayan, şoven ve inkarcı politikalarını terk etmeyen Türk kesimleri olduğu gibi, **oyuncak olmaktan ve bu ırkçı kesimin arzularına alet olmaktan kurtulamayan; ya da alet olmaktan çıkar arayan Kürt kesimlerinin de** olduğunu görüyorum.

R Irkçı Türk kesimlerinin taşıdıkları duygulardan

kısa sürede arınmalarını beklemek, elbette ki hayelperestlik olur. Kimi, zaman içerisinde gerçekleri kabullenecek; kimi tutumlarını hep saldırganlıkla sürdürecektir. Bu doğaldır da.

Doğal olmayan, belli bir Kürt kesimi veya kişinin, Kürtler üzerine oynanan oyunlara getirilmelerini hala göremeyişleridir. Bunun en açık örneğini, daha çok kısa bir zaman önce, „**Kürt Aydınları Ne İstiyor?**“ başlığı altında çıkan planın yankılarında gördük.

Bir çoğunuzun yazılı ve görsel basından izlemiş olabileceği gibi, Paris Kürt Enstitüsü'nün girişimiyle çıkan sözkonusu planın, Le Monde ve Herald Tribune gazetelerinde yayınlanması ve ardından Leyla Zana ile arkadaşlarının yaptıkları açıklamalar, aradan zaman geçmiş olsa dahi, taşıdığı önem itibarıyla güncelliğini koruyordur diye düşünüyorum ve o nedenle okuyucularımıza da tekrar hatırlatmak ve oynanan oyunları, yeniden gözden geçirmelerini istiyorum.

Öncelikle, böyle bir konuda duyduğum rahatsızlıkları ve düşüncelerimi aktarmak zorunda kaldığım için de, kendimi asla rahat hissetmediğimi; aksine yazma ihtiyacı duyma noktasına geldiğim için büyük bir huzursuzluk duyduğumu önemle belirtmek istiyorum. Öte yandan da, önce bir Kürt kadını, sonra da Kürt aydını olarak, diğer bir Kürt kadınının sergilediği tutarsız tavırlarıyla, kamuoyunda yol açtığı olumsuzluklara karşı sessiz kalmanın doğru olmayacağını düşünüyorum. Ayrıca, bu tutarsız tavırları malzeme olarak kullanan Kürt ve demokrasi karşıtı kesimlerin de, bu tür oyunlara kafa yorma yerine, artık gerçekleri görmelerini ve bir demokrat, çağdaş kişiye yakışır bir tutum içine girmelerini önerir, bir ulusal me-

N

selenin, böyle bir kaç kişinin te-keleinde olmadığını bilmelerini, bunu nihayet kavramalarını bekliyorum.

Sevgili okuyucular, sözkonusu ilan ile ilgili takınılan tavırlara yönelik görüşlerime yer vermeden evvel, belli ilkelerim ve Leyla Zana hakkında daha önceleri taşıdığım duyguları dile getirmek istiyorum.

Daha 10 yıl evvel, Palamento'dan apar-topar alınıp, Türk emniyet güçlerince kafaları avuç içine alınarak arabalara doldurulup götürüldüklerinde, dakikalarca gözyaşı döken ve o emniyet güçlerine öfke kusanlardan biriyim. **Şu gerçeği de belirteyim. O üzüntü ve öfkem, yapılanı, onların kişiliklerinden çok, Kürt ulusal hareketine vurulmak istenen bir darbe olarak algılamamdandı.**

Onların ceza evinde buldukları sürede, Leyla Zana için gerek kişisel ve gerekse KOMJİN olarak, serbest kalması için binlerce imza toplama ve toplanan imzaların gerekli makamlara iletilmesinde; değişik kadın kuruluşu ve gruplarıyla açılan kampanyalara destek vermede gereken çabayı harcadık. Ceza evinden çıktığında da, Kürt kadınları adına büyük sevinç duyanlardan biri oldum. Saha-rov Ödülü verilirken de, bunu hakettiği için değil; bir Kürt kadını olduğu için verilmesinden mutluluk duydum. Ödül alırken yaptığı konuşmanın -daha doğrusu, başkası tarafından hazırlanıp, kendisine okutulan metnin içeriğini oluşturan çok noktaya da katılmakla beraber, Türk Devleti'nin uyguladığı politikanın teşhiri için bir fırsat olduğu gerekçesiyle, olumlu bir gelişme olarak değerlendirdim. Ancak, kadın oluşunun bazı kesimlerce kullanılarak **politika kuklası** şeklinde ön plana çıkarılmasını da hoş görmediğimi belirtmek isterim. Ama, tüm olumsuz tutumlarına rağmen, içinde bulunduğu psikolojik durumu göz önünde bulundurarak, belli platformlarda kendisine yönelik yapılan eleştirilerde, daha dikkatli olmaya çalıştım. Zamanla, zaaflarını aşabileceğini umud ettim. Hatta, bir önceki

JİYAN'da kendisiyle ilgili yazılan bir yazıyı da yayınlarken, şahsen kendim rahatsızlık duymuştum.

Ben, Kürt sorunu ile ilgilendiğim 25-30 sene zarfında, bize karşı olan güçlerin eline koz vermemeye, „birbirleriyle uğraşıyorlar“ dedirtmemeye, yapılan yanlışlıklar karşısında, Kürt hareketine zarar verir endişesiyle ölçülü eleştirilerde bulunmaya daima özen gösterdim. Kırıcı ve yıkıcı olmaktan kaçındım, yapıcı, uzlaşmacı olmaya çaba gösterdim.

Ama, sözü edilen „**ilan**“nın yayınlanmasından ve çıkan tartışmalardan sonra ertesi gün, Leyla Zana ve arkadaşlarının yaptıkları açıklama, Kürt aydınları adına; hatta Kürt halkı adına utanç verici hale gelince, duruma duyarsız kalamazdım. Attığı imzanın arkasında durmayan veya bildiride yer alan kimi noktaları reddettiğini açıklayan bir kadın olunca, yazma gereği duydum. Yapılan açıklamaların ardından ortaya çıkan olumsuzluklara ilişkin endişe ve üzüntülerimi dile getirmek istedim. Sevgili okuyucular, bu duruma hangi açıdan bakılırsa bakılsın, bu bir olumsuzluktur. Birileri çıkacak, bir gün önce imzaladığı bildirinin farklı olduğunu söyleyecek, aldatıldım diyecek. **Büyük bir gaf!** Eğer böyleyse, birileri birilerini aldatıyor demektir, imzalarını çalıyor demektir. Her iki taraf için de bir gaptir bu.

Ama, yapılan açıklamalar, bunun böyle olmadığını gösterdi. Yalan niye?

Eğer bu doğruysa, yani imzalanan bildiri aynı bildiri ise ve birileri çıkıp farklı bildiri olduğunu beyan ediyorsa, bu onların iki zaafını gösterir.

Ya;

- **Gelecek tepkileri hesaba katmadan, göğüslemeyi hedeflemeden göstermelik bir imza ile, Kürt kamuoyuna şirin görünmeye çalıştılar. Tepkiler gelince de, o kesime şirin görünmek için yalan söylediler, korktular!**

Ya da:

- **Okumadan veya okuduğunu kavrayamadan bir bildiriye imza atacak kadar bilinçsiz ve cahil aydınlar bunlar. Kürt aydını adına, bu**

Tutarlı olun lütfen! Sizin, Kürt aydını ve halkını, özellikle de bu saatten sonra bir rezalete sokmaya ve dünya kamuoyunun sizlere sağladığı doğru veya yanlış popüler konumunuzu kullanarak, Kürt aydını adına ortaya çıkıp, tutarsız ve ne istediği belli olmayan Kürt aydını imajını yaratmaya hakkınız yok! Hele de, bir kadına bu Oyunda başrolün verilmiş olmasının, biz kadınlar adına asla hazmedilecek bir yanı yok!

da ayrı bir gaf!

Hangi ihtimal olursa olsun, sonuç: Kürtler adına OLUMSUZLUKTUR.

Ama, daha da olumsuz ve vahim olan, L. Zana ve arkadaşlarının imzadan çok, metinde yer alan Kürt halkının en haklı talep ve kavramlarına karşı olduklarını söylemeleri oldu. Bu affedilir bir şey değil. Ha sözkonusu bildiri, iddia ettiğiniz gibi bu talepleri içermiyorduyorsa, bu siz ve size bildiri imzalatan kişi veya kurum arasında halledilmeliydi. Karda av bekleyen kurtlar gibi, Kürtlerle ilgili en küçük bir zaafı yakalamak için av bekleyen Kürt karıştlarına yem vermek, alet olmak sizin göreviniz olmamalıydı. Bu, sizin kişiliğinizi de belirleyen bir tavidir. Üzerinde bu kadar yaygara koparılan ilan ve içeriğini, kişisel olarak benimsemeyebilirsiniz. Ama, bu taleplerin Kürt halkının en doğal hakları olduğunu ve buna karar verecek olanın da yine Kürt halkı olacağını bilmeyecek kadar, bilinçsiz misiniz, yoksa bunu söyleyemeyecek kadar korkak mısınız? Gönül isterdi ki, sözü edilen talepleri benimsememiş dahi olsanız, en azından karşı olduğunuzu da söylemiş olsaydınız. Belki o zaman açıklamalarınızdan, bir kadın olarak onur duymasam da, utanç duymazdım!

Şimdi söylediklerinizin, daha 10 yıl öncesinde söylediklerinizle bağdaşmadığını, ağızınıza dahi almadığınızı "**demokratik yöntemlerle mücadele**" biçiminin doğruluğunu bugün görebilmeniz, eski katı görüşlerinizden arınmanız, elbette ki sevindiricidir. Ama değişim ve dönüşümler, insanın kişiliğinden

ve kimliğinden ödün vermediği sürece güzeldir. Bir yanıştan, öteki yanışa savrulma, çok daha tehlikelidir, gayri ciddiyetlik ve tutarsızlıktır. Bir kaç yıl sonra, bugün karşı olduğunuzu söylediğiniz bildirin içinde yer alan talepleri, Kürt halkının dayatması sonucu, sizlerin haykırmayacağınız ne malum?

-Tabii kendi inisiyatifinizi, kendiniz kullanabileceğiniz ortamınız olursa!-

Tutarlı olun lütfen!

Sizin, Kürt aydını ve halkını, özellikle de bu saatten sonra bir rezalete sokmaya ve dünya kamuoyunu sizlere sağladığı -doğru veya yanlış- popüler konumunuzu kullanarak, Kürt aydını adına ortaya çıkıp, **tutarsız ve ne istediği belli olmayan Kürt aydını imajını yaratmaya hakkınız yok! Hele de, bir kadına bu oyunda başrolün verilmiş olmasının, biz kadınlar adına asla hazmedilecek bir yanı yok!**

Ben, bir Hürriyet köşe yazarının, "**Yaşanan kargaşadan, Kürt dostlarım adına sadece utandım**" sözlerinden de, **kargaşayı yaratanların -her kim iseler- utanması gerektiğini söylüyor, insanları tutarlı olmaya çağırıyorum!**

Çığırkanlığa gelince:

Yazımın başında da belirttiğim gibi, Türkiye'nin kuruluşundan bu yana izlediği red ve inkar politikası, yalnız Kürt halkı değil; Türk halkı açısından da derin yaralar açmıştır, tarihinde kara sayfalar oluşturmuştur.

Şu iki üç yıldan beri, AB'ye girme uğruna düzenlenen uyum yasalarıyla, bazı adımların atılacağı hisse-

dilmiş ve bir çok Türk aydın ve siyasetçinin de gerçekleri fark edeceği beklentisine girilmişken, çıkan bu bildiri karşısında yaptıkları çığırkanlık, onların hala ırkçı-şoven-red politikalarını terk etmediklerini göstermektedir.

Demokrasi karşıtı ırkçı çevreler, Türk basınının şovenist köşe yazarları ve televizyon programcıları, imzacılara karşı bir saldırı kampanyası başlattı, bir çığırkanlık sürdürdü. Kürt aydınlarını, yine bölücülükle, AB üyeliğini sabote etmekle suçladı.

Gelinen noktada bunu anlamak mümkün değil. Böylesi bir yaygara koparmanın anlamı ne? Korkularının nedeni ne? Yani, bir halkın kendi meşru haklarına kavuşması bir yana; talepte bulunmasının kime zararı var? Efendim, Kıbrıs Türkleri için istenen hakları, başkası için istiyemezmişiz. Onlar için bu haklar meşru. Çünkü, onlar Türktür. Kürt halkı için istenenler bölücülüktür, terörizmdir. Bu nasıl zihniyet?

Unutmamak gerekir ki, Türkiye'deki militarist-şoven düzeninin tek nedeni, Kürt sorunudur, uygulanan politikalarıdır. Bu sorun Türkiye'de çözülmedikçe, ne demokrasiden söz etmek mümkün olur, ne de özgürlükler tanınır. Herhalde, haftada bir kere, herkesin derin uykuda bulunduğu veya işe gitme yoluna koyulduğu bir zaman dilimine sığdırılmış 20 dakikalık TV yayını ile, sorunun çözüldüğünü söyleyecek kadar komik bir duruma düşmezler.

AB üyeliğine talip Türkiye'nin Koppenhag Kriterleri ile Katılım Ortak-

lığı Belgesi'ndeki koşulları yerine getirmesi zorunludur. Bu konuda yüzlerce sözleşme bulunduğu ve bunların, azınlıklar için kimlik, dil, kültür, ana dilde eğitim, özgürce örgütlenme hakkının ve benzeri birçok hakkın tanınmasını zorunlu kıldığı bilinmektedir.

Bunlara imza atan ve AB üyeliğine aday olmak isteyen Türkiye'nin, üyeliği hak etmesi için, önce red ve inkara dayalı asimilasyoncu devlet politikasını terk etmesi, Türk aydınlarının da aynı politikayı savunma yerine, demokrasi ve insan haklarına yönelik politikalar üretmesi, Türkiye'yi bu utançtan kurtarma yöntemlerini geliştirmesi gerekir. Eğer bu, şu güne kadar sağlanmış olsaydı, zaten böylesi bir ilan de yabancı gazetelerde yayınlanması ve AB'yi bu konuda duyarlı kılma ihtiyacından hareketle, bu şekilde bir eylem gereği duyulmazdı.

Bu nedenle kimi Türk aydını, siyasetçisi ve yayıncısına önerim, bir an önce silkinmeleri ve artık gerçekleri görebilmeleridir. Burada, parmakla gösterilecek kadar az sayıda olan demokrat Türk aydınlarının var oluşunu da, Türk halkı için bir şans olarak gördüğümü belirtmek isterim. Belki o sayede, **tek geçerli siyaset** biçimini delme şansı da doğar.

Ben, halkların eşit haklar temelinde, barış içinde yaşamalarının, herkesin yararına olacağı inancımı koruyorum, bu **çığırkanlıkların da daha fazla yaralara ve tahribatlara yol açmadan, terk edileceğini umuyorum.**



kimi Türk aydını, siyasetçisi ve yayıncısına önerim, bir an önce silkinmeleri ve artık gerçekleri görebilmeleridir. Burada, parmakla gösterilecek kadar az sayıda olan demokrat Türk aydınlarının var oluşunu da, Türk halkı için bir şans olarak gördüğümü belirtmek isterim. Belki o sayede, tek geçerli siyaset biçimini delme şansı da doğar. Ben, halkların eşit haklar temelinde, barış içinde yaşamalarının, herkesin yararına olacağı inancımı koruyorum, bu çığırkanlıkların da daha fazla tahribatlara yol açmadan, terk edileceğini umuyorum.

BAVO CAN (NAME 2)

Nebû bavo can, qibla xwe dîsa hatim guhartin. Nîyet û qismet li hev kefi, ber bi layenek dîn diçim. Di 'JÛyan'ek çend hejmar berê da helbûkî, nameyek derpêşî te kiribûm. Lê ku bi pîrsek nepîrsî nîvcû hiştibûm ewê. Ew pîr ku, esl-esasa xwe pîrs(sorun)ek civakî bû û ku mîna mîrasek civakî, ji zemanan dewrî roja me bûbû. Mebesta xwe, di vê hejmarê da tji xwe va tevdana ewê bûm.

Bûm.. lê, nebûm... Ji vê nivîsarê ra mijar ku, hin bûyerên tund û ji nişk va kefim. Bi pêl û şepêlên wan ên ji nişk va jî, pênsa xwe şewîşim. Wir da birim nebû, vir da anîm nebû. Nedileqîya ji cîye xwe; li ser qerexek heyna me, meger ku rûniştibû. Li ser ew heyna me zarûfî ku, ji fen û delqên dinyê bêxeber, ji halê xwe razî dijiyabûn em tê da.

Li Aydinê bûn em di wê heyamên xwe da. Gund û deşt; dar û dehl; çar û şîrav, kaş û çîya; çî bêjin dîfîbûn tê da. Di xweza wê da tek hesreta me zarokan dîtina behr bûn. Pîrîya ku pesnê wan bihîstibûn di çîrokan da me. Mulayîm bûn ku mîna qedîfe, dibiriqîn mîna atlas.

Aydin, deşta hizûr, ewlefî, aramîyê bû. Ji alî merîvatî, dostî, cîrantî, hevaltî, camêrfî tiştên xwe pîr xweş hebûn. Du hev jî çemên xwe. Çemên Menderesên hêşîn û sext... Wekî behran, me birastî ewan jî nedîfîbûn. Lê pîriya ku ji barbarîya wan hatibûn behskirin, hesreta behran di dilê xwe da nemabûn êdî. Çem ku wilo barbar bûn, behrên qat bi qat mezintirên wan ewê çî nebûna?!

Roj nîn bûn ku ji hêla wan, hewar û xeberek şom li çar nîqarên bajêr belav nebûya! Me ji firê jî cinawir bûn ew Menderes. Însanan dixwarin. Kesên nas, kesên nenas. Ji qismê jar û hejar, feqîr û fiqaran.. Sûcê hemîyan ku eynî. Ji bo debara malbatên xwe, ji kar û barê keda xwe, ji ser wan çûyîn-hatin! Ji xeynî evê ku, ne tu derfet çareyên xwe...

Weyselê cînarê me jî xwaribûn rojekî wan..

Em zarokan jî ku bi çî sazî girîyandibûn li ser! Ew jî ku, ji emsalên xwe xizantir; gênc, rûliken; nermok; efendî, muhacir, Bulxar, rençberê rizq û keda xwe ya rojîn... Çî mabûn jê?! Di çavîyek varoşê da, dêyek pîr-extîyar; jinekî rinda rindan, tertaze; 5-6 zarûkên xwe hûr û mûr li dor.. Sefil.. sersefil.. Ji jîyanek dîmenek wusa ku ev, kezaban helandibû...

Ji ew yekê çend sal şûn da nizanim bavocan, em li welatê xwe, li Diyarbekir bûn.. Li wê jî pişfî xwendina xwe Lîsê (kiz meslek), li Qulpê dest bi mamostefî kiribûm. Di wê dema mamostefîya xwe da, her şemîyan we ez ji Qulpê dibirim gundê me Duderîya (Konuklu). Duderîya ku, mena ferhengî qaşo 'du hev derya' bû, di warê bejî-bêavîyê da namdartirê xwe nî bû. Gundîyan pêwîstîya avê, ji 'Kanîya Mêran' û 'Kanîya Hewran' temîn dikirin. Ava ku xwedêgiravî ji wan dihatin, ne bi tilîya mêrekî, ne bi gulîyê hewreki qiyas dibûn. Her çend ku jî hev narîn, nazenîntir dişîrîyan. Her yek jî li hêl, li taxek din. Ji navenda gund nizanim bi çî qasî dîr.

Duderî, heyfa bêavîya xwe ji 'Gola Meqsûd' distendin wekî. Ew jî ku ji gund dîr, wekî her du kanîyên xwe. Ber û dirêjî, bi hezra me nehşîyê jî, sê metro hebû, yan na. Kûrîya xwe bibên, ew mechûl. Kes xeniqandî-nexeniqandî ne jê behs. Lê belê ez, di wê golê da, ker û lala soweberîya qiz û zarên Duderî bûm!. Ji ew canbazîya wan a li ser û li bin avê; ji ew tehn û teqlên wan ên bi masîyan dîn û har dibûm. Çito jî xwezîya tanîm bi wan!. Ez keçîka bajarî, ez ewa çay dîfî, çem nedîtê, bi ajne nizanê çî bêçar bûm li hembera wan! Ji alîyek jî çavsor û bêperwa. Dema ku bi mihiçkên xwe dozîni nikaribûm, xwe ji nişka va davêtim golê. Pê ra jî xwe jê dikişandim. Ji dengê dîya xwe newêribûm, ditirsandî ku ezê: 'Av meriv dikîşîne binê xwe lawo! Mekevê!' Av meriv bikişanda binê xwe jî, hundir bi şampîyonan tijî bû. Di wê gola qarîşek da, avê

ezê bibirima ku?

Di 'Gola Meqsûd' da bavo, diçûm bin avê, nediçûm neceribandibûm. Lê pêvajoyê jîyana xwe da, behran jî dîtim. Çûm ber wan, ketim wan, li dora lîya wan seyran kirim. Çima nizanim tirsîyam, hiznekirim qet ji wan..?! Ne ji deng, pêlên wan; ne jî ji rengên wan ên şolî wilo nexweş...

Lê behr jî bavo can, ji behrên me dîtin tenê pêk nehatibûn ku!. Hin behr jî hebûn ku li dinyê, bi xweşîya reng û dîmenên xwe yên bêsinor alemek heyranî xwe dikirin. Ummana Hîndê jî, yek ji wan bû. Dora xwe bi girav û nîvgiravan xemîlî, li ser wan bi dewletên hûr û gir. Avûhewa (îklîm); xweza û armonî; tav û xweşikayî bi tekmiî li ser erdnîgarên xwe.

Xweza dewlemend, xelk feqir! çawa dibe pê nizanin lê, dibe... Li Kurdîstanê jî dibe, li her derê dinyê, li ser Ummana Hîndê jî. Ji sedem evê, di nav xezîna xwezayî da dewletên ummanî, her yek ji hev xizantir bûn. Xelk bêjî, hê ji dewletên xwe xizantir. Ji taybetîyên axên xwe bêhay û bêpar, di bêrûnîya xwe da diqijîlîn. Pîranîya wan, mijûlîya xwe deryavanî. Bi tekne-qayik û motorên xwe him turîstan egle dikirin, him abor, debara xwe...

Li kêder avûhewa, tav û roj, behr-xweşikayî, xweza-dewlemendî, û xelk û erzanî, bal û bijên dagirkeran jî li ser ewê... Wekî ku li ser erdnîgarên ummanî. Loma ku, tim dezgehên jet sosyeteya bîyanî, li ser ew herêmên ji hev spehîtir cîrît diavêtin. Sahîlên wan ên bijare di mulkîyeta xwe da bûn. Sektora her menem turîzm, sektora her menem otêl-motêl-hotêlan hazir li benda zewq û sefaya wan. Û bi kullî sazîyên xwe derêmirovahî, 'fihûş', xasima 'fihûşa zarokan', yek sedema mabûna ew sosyefîkên bîyanî bû li wan deran.. hetanî.. hetanî teşrîfa ew 'tsunamî'ya dêran...

Bavo qurban, 'fihûş û zarok', 'tsunamî' ev jî çî, qe nepirsî!. Me xwe dît nedît, tecawûz û zarok bihîstibûn. Lê nizanibûn ev sîcê qerih, dê bibe bazarek, û.. li Ummana Hîndê, sosyefîk û qalantorên ewan îşan li dora xwe bicivîne!. Yanê dibêm bavo can, 'her, her tişt jî dibel!' li vê dinyê.. tsunamî jî tê da...

Ha 'tsunamî'?, Ew yek, di xeyalê Salvador Dalîyê surrealîst da jî nebihuribe, em ê çî bêjin li

ser? Tenê ku Japonan jê ra 'pêl û şepêlên sahilan' gotine, pê va?. Di salâ 1895an da hatine serê 30 hezar însanên xwe ku, loma..

Ha yanê ev qiyamet (26.12.2004), li xelkê Ummana (okyanûs) Hindê jî qewimî. Bi xezebek wusa ku, mînak-manendê xwe hîç û hîç tunebû...

Lewha 40km binê behrê qelîşî yanê. Ummana Hindê bû du şeqa. Enerjîya ku jê derket, pêl û şepêlên okyanûsê 15 metro jor da petikandin. Di nav 10 deqîqe, 2 saetan da, sahilên **Tayland, Endonezî, Maldiv, Srî Lanka, Myamar, Hindistan û 11 herêm** serobino hak ile yeksan bûn, pê. Xwezaya wan deran di lehzê da, xwe ji 100 hezar însan û mehlûqatan tertemiz kir. Herî avahîyên xizan-pejmurde; herî avahîyên luks, herî otêl-motêlên melûm; herî sazûman-dezgehên bi destê benî adem çêbûyî, gişt-tev-tevayî bi lehîyek har û dijwar taromaro helîşîn, bintûta xwe neman.. Bîlançoya mirîyan gav bi gav, saet saet, roj bi roj bi hezar hezaran bilind dibûn, nediqedîyan.

Ji lehîya çemûrî zevîyên cesedan çêdibûn li her quncik, li her rastîyan. Însanên mayîn, di nav wan zevîyan da bi hêvîfî, bi bêhêvîfî li mirîmerîyên xwe digeriyan. Misilman ku xak nedi-dîtin ew definkin, Hindû ku ardû tunebûn ew bişewifînin.. Em, ji mirîyek ditirsîyan; ew, di nav hezaran da, tûr davêtin xerîban û xeraban!.. Bê girî û bê hesir. Ne li ser mirîyên xwe, ne li ser tofanîya xwe... **Stalîn 'Mirina bi hezaran îstafîkî ye'** ji ev rewşê ra gotibû gelo?! Ya jî ku ew însan, şîna û mecala xwe, ji tîrsa xwe bêtir ra hiştibûn? Ji birçîfî, tehzîfî; bêcî û bêwarîfî û reng reng qedayên ku li benda xwe bûn hêna!

Ya gelo, di şûna jinika ku du zarokên xwe li mil, em bûna me yê **kîjanî berda lehîyê, kîjanî biparêsta?!!** Of of, qe nebêjin, qe nepirsin evê jî!.

Em bi ew fikrê terofîze bavo, dengê medyayê tîn guhên me. 200 hezarên doyîn, îro bûne 280 hezar û hîn jî zêde. Bi qandî nivê wan subyan û zarok. Bi sedan hezarên zarok jî, ya dê çûne, ya bav; ya jî her du.

Afetên xwezayî bavo can, zarokên tsunamîyê jî dizanibûn ku ji mercên erdnîgarî pêk dihatin. Bergeha wan bi timî nayên girtin, te-

mam! Lê di vê esra teknolojîyê da, zayîata her çend biha, berpîrsîyarên xwe nîn bûn? Hebûn ku teknîsyenên wan îliman, rapora xwe çav ra kirin.. Dewletên ummanî û tune-bûna **'sistema zûheşyarkirin'**ê xwe, û filan û bêvan. (Îdara Okyanûs û Atmosfera Netewa Emerîkayê (NOAA) 26 welatên abone, di warê tsunamîyê da ku xeberdar dike.) Herçî babetên teknîk, hişê xwe nagihên em. Lê belam zanin ku, eger dewletek bixwaze, dikare ji afetên viha, xelkê xwe kêmandik biparêze. Ku nexwaze, tsunamî jî, bi milyonan zirara xwe, aborîya wê wêran dike. Tirkîye, Îran di wî warî da tecrubeyên xwe pir hene.

Ev li alîyek, desthilatên dewletên ummanî, her çend kor û namerd bin jî, bi afeta xwe, dinya însaneyîyê jî nas kirin. Ji ber evê, ji bo alîkarîya xelkên ummanî, cîhanek rabû ser pê, seferber bû. Ha rêxistinên sîvîl bûn ew, ha yên resmî. Hemû jî bi şîûrek însaneyî û bi her awayê xwe, xwe kirin bin barê wan. Ji alî maddî yanê. Baş e lê **gelo ji alî ruhî da, birîna wê tofanê ewê bi çi sazî bê aşkirin? Pişî ku 300 hezar ewlad û ayal çûn; bi hezaran zarok keftin bin dest û pîyan; jîyana bi milyonan însanan ku mîna ew xan û otaxan xirbe-xeraban bûn!**

Oof bavo of, di nav cîyan da jî ku mirin heyî, ew qeza û bela; av û agir; alav û bombe; zelzele û tsunamî jî çi ne, li vê dinyê..??

'Çima em evan dibînin?'

Em li hember hev rûnîştî, ji nişka va rabûbû ser pê, çav ji hêsrana venedibû, dev ji lerzan. Bi nêrinek wusa pîrsîbû ku evê pîrsê, tu caran ji bîra xwe naçim. Sal 1988. Di hatina xwe ewlîn da ango, li vir.

Çend meh berê, ji du birên me, ev ê biçûk, li ber çav-destên xwe verêkiribû. Behsa kulkeserên wî dikir ji min ra di wê gava vê pîrsê da, bi niqte niqte, wîrgul wîrgul. Digirîyand em bi hev ra; bi qasî hev, ji hev bêtir. Ji evê 4 sal berê, di eynî mercan da hema, mirina mêrê xwe dîtibû. Pîrsa xwe ji ewan dihatin bê guman. Çima em 'ew' didîtin? Ji ev kesrên xwe du sal şûnda vê neqlê, mirin dora lawê xwe dihatim.. Û vê neqlê, ji min pir ji layenek dûr, ji Eskîşehîrê gazî bikira, bigota:

Hewaar e, hewar e!

Hewar li mala Bîlge û Zîya dakefî çar niqar e! Mîratên pêlên behrê

li Çinokê min hatine hevdu Çinokê min bi tenê ye, ku bi wan nikare!! (*)

Bigota lê, ev bang-hewara xwe bi Çino (Çinar) me jî nedisekinî.. Navbera şeş meh û salîna wî da, mirina kur xwîşkek me; li dû evê, ya birazîyek me; çend sal şûnda jî eva birê xwe yê navîn û dawîn jî li pêş xwe bûn em. 'Didîtin'ên xwe berdewam bûn, bi kurfî. Çima?! Em dijîyan loma, bi gotinek felsefî(!) qaşo. Him bijîyana, him 'ew' nedîtana nedibû ma qey? Yan jî çawa bêjim, mesela hîn dereng, hîn derengtir dîtina xwe û wan..!

Xwedîya ev pîrsa jorîn 'abla me' bû. Ji jîyana xwe tu xêrek nedîtibû ji xwe, bêtamîya wê pê va. Ku jê ra ku biketa, layîqa her tiştên baştir û çêtir. Abla me ev, biçûka nixurîyê malê, mezintira me hemîyan bû. Di çaxên xwe xwendinê da, malbata hê li ser ax û gundê xwe ne em. Xwendin û dibistan qismetên xwe nabin ku loma. Lê ev yeka wê, di dilê bavê me da dibe kul. Loma jî, xwendin-nivîsandin ew bi xwe hînî abla me dike. (li demên xwe yên li Aydınê).

Abla me jî ev hesret di dil da mayî. Loma ku hîndibe, pîr hîndibe. Serî ji hînbûn û xwendinan ranabe êdî. Dixwîne, dixwîne û dixwîne. Çi ku dixwîne, neqlî me biçûk-mezinan jî dike.

'Çîrokên şevên 1001', Leyl û Mecnûn, Kerem-Eslî, Yusif-Zuleyha yan dor bi dor. Heftê nizanî çend şevan, ji em û zarûyên apanên me ra seansên çîroka pêk fîne. Çîrokên Kurdî jî li qirikê ne li cem. Çîrokên cin û perîyan; cazû-pîreelikan; mirî û zebanîyan û hwd. ku ji tirsan dibizdîne em. Piştra, bi pêkenokan (fiqre), zik-pîştên me dizeliqîne bi hev. . Meşreba xwe henekvan e ji xwe. Pêkenok bibên bê hejmar in di bêrika xwe da. Kes jê dernaxe êdî kîjanan ji ber xwe davê, kîjan ku orjînal in?!

Muptelayek xwendinê bû, me digot. Wexta têgihîştîm, ligel rojnama **Yenî Asir**, di heftê da sê kovar (**'Heftê', 'Her hefte', 'Yedî Gün'**) diketin mala xwe em. Ew jî têra abla me nedikirin. Nav destan da, pirtûkan dibînim ku paşê paşê. Di bin şewqa lembe gazê, di bin tava hîvan da.. Ji tîrsa birê nixurî, dizî dizî di malivîn-

kan da, di bin balîv û lihêfan da. Piçek ku serbixwe dibim, di nav wê û hevalên wê da, ji bo danûstendina romanana diçûm-têm. Bi saya gilîkirina abla xwe ji me ra, hê di heşş salîyên xwe da, bi **'Jane Eyre'** a **Charlotte Brontë** tîm nasîn.. Bi ewê jî ku hewesa romanana dikevim dilê xwe. Di rîya birin-anînan û hêdî hêdî dest bi xwendina wan dikim .. ('Jane Eyre'ê di ciwanîya xwe da vê car, min ê jî sê caran bixwenda!)

Kulfetên malbata xwe pir giran in. Bavê xwe memûr, meaşê xwe hindik. Zarûyên xwe bikêr di xwendinê da. Abla me wextekî li cem terzîyek binav û deng piçek jî şagirtî kirî. Makîna xwe heyî. Ji bo piştgirîya bavê me dest bi terzîfîyê dike. Kincên cîran-mîranan didurû, bi perayan. Li nik, xirçe-blûz-mlûzan vedigire, di-hûne; ji xerîban ra dîsa. Pêçîyên xwe li ser şîşan, mîna makîne diçin tî, bi çavê xwe girfî. Rojê da suveterê derdixîne. Ser da tevdira malê tim li pişt, tek çarşî-bazar jê ra heram. Çi qas jî cihan e ku wan çaxên xwe da! Nizanim 18 heyî, yan tune. Çi esmerek rind, şêrîn, bi bejin û endam jî! Li der va, ku çavên herkesê li ser. Îro jî ku difikirim, ji ew cehd, xîret û dînamîzma abla xwe ra şaş û metel dimînim.

Mezina me bû digotim. Ji wê jî, bîranîna û serpêhafiyên xwe, ji yê me gelektir. Berîya sirgûn, piştî sirgûnê.. Ji me hemîyan pirtir bi kalê me, bi bavê me ra mabû. Hema ji bavê me gelek bûyerên nebihêstî gohdarî kiribû. Piraya wan ku hêna di bîrê xwe da, tertêze dişekinîn. Bîra xwe ji wî alî da bê emsal bû. Tiştê nedîta, nebihêsta, nezaniyê bira, di fesla gilîkirinê da, xîzik, niqetê wan ji bîr nedikir. Dilber bû, cihan bû, şik bû, Kurd bû û li Aydinê bû. Sedem ji wan, ji nixurê (ew bi xwe ji zarûtî da alkolîk bû) malê hindik nekîşandibû. Û nizanin ji dîya me jî çima?!.. Ji wî alî da gazinên xwe bêhed, bêhesab bûn. Li ser xwe pir gotibû. Helbestên xwe zef hebûn, digot ku ji minê ra. Tevayî jî ku di bîrê da. Ligel yê xwe, û gelek helbestên metek me jî hebûn pê ra. Ew jî dîsa di bîrê da. Nivîsandîna bi Kurdî nizanibû. Ji ber jî, me qîrar dabû, ew ê bihata, bigota, û min ê binivîsandîna ewan.. lê, nehat ...

Mêrê xwe, di şeva pîrozkirina '10 salîna PSKT'ê da çûbû rehmetê. 20 sal 20 roj şûn da,

di şeva pîrozkirina '30 salîna PSK'ê da vê car, ew dê biqefîya ji me, li Eskîşehîra Tirkîyê.

Telefon hatin, telefon tî ji Dîyarbekir, ji Stenbolê. Tevayî li ser taybetiyên wê. Tî jî bi behsa nezaket, fehm-feraset û însaneyîya wê. Li ser ew sebir, tehemmul, aramî û henekvanîya wê ku çî heyfan bi xwe anî.

Behsa xwe nekirim bavo can. Ne yek ji wan jî ku di xwe da nînim. Ewê ewan tev ji te stendibûn. Bê arif û bêterîf, te ewê naskir, Be-hîya Bîyok (ji bîyokan pir hezdir loma) xwe yanê, ne wusa?

Ev 'Bîyok'a te bavo can, li vê dinyê hînî du tiştan nebûbû: **Ji Newalê (qîza xwe) dûr ketina xwe** û li dû zewaca kurê xwe, bi ew **'bitenêmayîna xwe'**. Wekî din, hînî her tişt û her felekan. Ev yek, deh sal emr biribû ku belkî jê. Ji jîyanê hizdir helbûkî. Li xwe dinihêrt, derdê **'bitenêbûn'**a xwe ku ew nebûya!

Nexweş bû lê ne ya mirinê. Tîsa xwe ji wê tîsê ketina nav dest û pîyan bû.. neket.

Dua xwe, mirinek din ji me êdî nedîtin bû... û nedîtin...

Lê sala parî, bacaxê fîyê me, ji Eskîşehîrê mala xwe dibirî Dîyarbekir. Ew ku hevîya abla me bi wan dihat, bîhna Qulpê, Qulpîyan ji wan distend. Li ser evê çûna wan çawa jî hêşiyabû dilê xwe! Çawa girîyabû ji ber, wekî ji êl-eşîrê xwe teze diqetiya!.. Wekî ku 'bitenêbûna' xwe ji serî da dihisîya!..

Êdî bavo can, **abla me ew, ne bitenê ye!** Dê-bav, biran û xuşk, hûn tevayî li dorê.. Ez lê, dora ji alî wê da, wekî ku ji dê û bavê xwe bûm viqîvala.. Ne êdî piştî saet 12ên şevan ew telefonên me, ne êdî kes ku pê bişewirim, ji alî qewim, eşîrên me... Însan im, girîyê xwe tîm jî loma.. Lê.. şerm dikim, li hembera 'tsunami' û îstatîkan... Li hembera qurbanên Iraqê, rojê 30-40 bedenên bin bomban da bi hezar perçeyan. Lê **Stalîn, '(...) mirina mirovek trajîk e.', jî.. gotibû, ma ne wusa?!..**

Oof, of bavo, ji xwe va di vê jîyanê da, min ê pîrsek bikira ji te!

'Ev pêl û şepêlên ji nişka va, ji ku da derketin pêşîya me!!?..

28/01/2005

(*) 'Xwezil hemû xewn bûna', rûpel 53-61 D.A.

Rojda'nın Kaleminden

KADINLARA KARŞI HER TÜRLÜ AYRIMCILIĞIN ÖNLENMESİ

Biz kadınların erkek egemen dünyanın üstümüzde kurduğu baskıyı, şiddeti, ayrımcılığı yırtıp atabilmesi ve yaşadığımız toplumların özgür ve eşit katılımcıları olabilmesi, bu mücadelemizi ancak bilinçli ve bilgili olarak sürdürmemizle mümkündür. Bu mücadelemizde tecrübelerimizi birbirimizle paylaşmak, bilgiyi elden ele, dilden dile geçirmek, anlamak ve anlatmak ihtiyacımıza özenle yer vermemiz gerekiyor. Bunu yapabilmek için de eşit haklarımızı her alanda güvence altına almak üzere düzenlenmiş ve taraf devletleri sorumlu tutan uluslararası bir sözleşme olan CEDAW'ı, Türkçe'de SEDAV'ı ve İhtiyarî Protokol'ü (Optional Protocol) baş ucu kitabı yapıp, insan hakları kavramına paralel olarak geliştirilen kadın haklarımızı ezberlememiz gerekiyor. Bu nedenle, bu yazımda SEDAV ve İhtiyarî Protokol'ün tarihçesini özetleyip, genel hatlarını açıklayarak bu sözleşmeden nasıl faydalanabileceğimize değinmek istiyorum.

SEDAV, bir Birleşmiş Milletler sözleşmesidir. CEDAW kelimesi İngilizce "Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women" ifadesinin baş harflerinden türetilmiştir. Türkçe'de karşılığı Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'dir. Birleşmiş Milletler, Uluslararası İnsan Hakları Deklarasyonu'na ek olarak sözleşmeye taraf devletleri kadınların eşit haklara sahip olmalarından sorumlu tutar. 1965 yılında taslak olarak sunulan Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi öncelikle kadınların, ırkî, etnik, dini farklılıkları, yaşları ve cinsiyete dayalı ne-

denlerle ayrımcılığa uğramaları neticesinde, eğitim eksiklikleri, göç, sömürge olma ve işgâl altında bulunma hallerinden doğan politik, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlara bilfiil katılımlarını engelleyecek durumları belirleyerek, 1979'da 130 üyenin kabulü ile kesinleşmiştir. İhtiyarî Protokol 1999'da kabul olunmuştur. SEDAV Komitesi, sözleşmenin sekreteryasını yüklenen 'Kadının İlerlemesi Bölümü' (The Division for the Advancement of Women, DAW) ile birlikte çalışır.

SEDAV, bir Birleşmiş Milletler sözleşmesi olduğu için tüm Birleşmiş Milletler sözleşmelerini kendi kapsamı içinde kabul eder. Bu anlamda, Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilmiş ve ayrımcılığın her türüne engel olmaya yönelik uluslararası anlaşma ve taahhütnameleri özünde birleştiren kesişmelere (intersectionality) öncelik verir. Örneğin Birleşmiş Milletler Kuruluş Sözleşmesi Maddeleri, Viyana Konvansiyonu Hukukî Taahhütnameleri (1969/1980), Uluslararası İnsan Hakları Deklarasyonu, Uluslararası İşçi Konvansiyonu (ILO Convention) ve yedi anlaşma esaslı yapıyı kabul eder. Aynı zamanda, UNESCO, Dünya Sağlık Organizasyonu (WHO), Uluslararası İşçi Organizasyonu (ILO), ve Gıda ve Tarım Organizasyonu (FAO) SEDAV Komitesi'ni ilk oturumdan beri düzenli olarak çeşitli araştırma raporları ile desteklemektedirler. Birleşmiş Milletler Kadınların İlerlemesi İçin Kaynaklar Temsilcilikleri'nin (UNFPD ve UNIFEM) başkanları da SEDAV Komitesi'nin yıllık açılış programına bir bildiri ile katkıda bulunurlar. Birleşmiş Milletler bünyesinde ve merkezi Ce-

nevre'de olan Kadına Yönelik Şiddet Özel Raportörü ve Yeterli Konut Hakkı Raportörü SEDAV Komitesine danışmanlık yapar. Bu yapı içinde, kesişme kavramını her anlamda uygulamaya sokmak, çeşitli ünitelerin uzmanlık alanlarından yararlanmak ve farklı ayrımcılıkları bir arada inceleme ve anlama imkânı sağlamaktadır.

Taraf olan devletlerin sorumluluklarını yerine getirmelerini garantilemek ve izlemek üzere kurulmuş bağımsız bir yapısı olan SEDAV Komitesi bu devletleri her dört yılda bir sorgular. SEDAV Komitesi'nin bu yetkisi SEDAV'ın devletler üstündeki gerçek gücünü ifade eder. Merkezi New York'ta olan komite tarafından uygulanan 23 bağımsız uzmandan meydana gelir. Bu uzmanlar tarafından devletlerden dört sene görev yapmak üzere seçilirler. SEDAV Komisyonu Başkanlık Divanı, komiteyi Birleşmiş Milletler bünyesinde temsil eden bir Başkan, üç başkan yardımcısı ile bir raportörden oluşmuştur. SEDAV Komitesi her sene New York'ta ocak ve haziran aylarında toplanan bir haftalık oturumlarında sekiz devletin resmi raporlarını inceler ve gerekli tavsiyelerde bulunur.

Komisyon, devletlerin dört yılda bir sundukları resmi raporları ve sivil toplum örgütlerinin sundukları Gölge Raporları'ı (Shadow Reports), resmi raporlardaki eksiklikleri gidermek üzere devletler tarafından sunulan ek bilgileri ve sivil toplum örgütlerinin bilgilendi-

rici özet raporlarını göz önünde tutarak taraf devletlere kadınlara karşı mevcut olan ayrımcılığın giderilmesi için tavsiyelerde bulunur.

Böylesine güçlü bir yapısı olan SEDAV ve İhtiyarî Protokol'ü bilmemiz ve kullanmamız, sözleşmenin her alanda biz kadınlara ses ve söz vermesindedir. Çünkü taraf olan devletler

kanunlarını kadınların eşit erkini sağlayacak şekilde düzenlemekle, kadınların yaşamını olumsuz olarak etkileyen ayrımcılığı belirlemek, önlemek, yasaklamak ve cezalandırmakla,

toplum içindeki cinsiyete dayalı hiyerarşileri yok etmekle, kadınlara ve erkek-

lere yakıştırılmış stereo tipleri elemekle ve

kadın hakları ve eşitliğini sağlamak ve özendirmeyle yükümlüdürler.

Yani, SEDAV kadın erkek eşitliği prensibine dayanan ve taraf devletleri sorumlu tutan bir sözleşmedir.

SEDAV'a taraf devletler kamusa ve özel alanlar

konusuna dikkatle eğilerek, yalnız kadına karşı şiddetin en gelişmiş ve en gizli kaldığı aile içinde değil, tüm kamusal alanlarda da hiyerarşik

olarak dağılmış erk konusunda eşitliği sağlamakla yükümlüdürler. SEDAV aynı zamanda kadınların tüm hukukî haklarının tanındığı

ülkelerde, ülke kadınlarının bu haklarını kullanmalarını engelleyen töre ve adetlere dayalı, sosyal ve ekonomik kısıtlamaların ortadan kaldırılması konusunda da devletleri sorumlu tutar.

Taraf devletlere kendi iç hukuk mekanizmalarında ve mahkemelerinde SEDAV'a uymaları mecburiyetini getirir.

SEDAV aynı zamanda kadınların tüm hukukî haklarının tanındığı ülkelerde, ülke kadınlarının bu haklarını kullanmalarını engelleyen töre ve adetlere dayalı, sosyal ve ekonomik kısıtlamaların ortadan kaldırılması konusunda da devletleri sorumlu tutar.

SEDAV maddeleri altı bölüm altında toplanmıştır. Bu maddeleri özetle gözden geçirecek olursak: Birinci bölüm, ki altı madde kadınlara karşı ayrımcılığın tanımlamasını yaparak baş-

evlenme durumlarında kadınların tüm haklarının erkeklere eşit olarak düzenlenmekle sorumlu tutar. Üçüncü bölüm kapsamlı beş maddesi ile devletleri

Kadınların eşitliği için en önemli unsur olan eğitim alanındaki tüm eksiklikleri gidermekle, kadınların eğitim alanındaki tüm kaynaklara eşit ulaşabilmesini sağlamakla yükümlü kılınan devletler, aynı zamanda ekonomik alanlarda kadınlara eşit imkân sağlamak, sosyal yardımlardan ve sağlık servislerinden eşit faydalanabilme, haklarını kaybetmeksizin hamilelik, loğusalık, doğum sonrası ve süt izinleri alma, her türlü kredi kaynaklarına eşit olarak erişebilme, kırsal kalkınmaya katılabilmelerini sağlamak üzere tarım kredi ve kaynaklarından faydalanabilme hakkını garantilemekle yükümlü kabul edilir.

lar ve taraf devletlerin ayrımcılığı önleyici politikalar izlemek üzere öncelikle anayasa ve yasalarında gerekli düzenlemeleri yapan önlemlerin alınmasını, yetkili mahkeme kararları ve kamu kuruluşları aracılığı ile kadınların her türlü ayrımcılığa karşı korunmalarını ve kamu kurumlarını bu maksatla etkin bir şekilde görev almalarını sağlamakla yükümlü kılar. Taraf devletleri özellikle politik, sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda kadınların tüm insan haklarından eşit olarak yararlanmalarından yükümlü tutar ve bunu sağlamak üzere geçici özel önlemler almalarını, anneliğin korunması ve toplumsal bir görev olarak tanınması için bu önlemlerin uygulamaya sokulmasını, kadın ve erkeğin çocukların yetişmesinde ortak sorumluluk taşıyarak aile eğitimine bu anlayışla yaklaşılmasını, ayrıca kadın ticaretinin önlenmesini ve seks işçilerinin sömürülmesini engelleyecek önlemlerin alınmasından sorumlu tutar. İkinci bölümdeki üç madde kadınların siyasal ve kamusal alanlardaki haklarının korunması, seçme ve seçilme haklarının uygulamaya geçirilmesi, kadınların kamusal ve devlet dışındaki tüm politik yapıların içinde ve her kademedede görev almalarını sağlamakla yükümlü kılar. Bu bölüm aynı zamanda 9. maddesi ile taraf devletleri tabiiyet kazanılma, değiştirilme, yabancıyla

kadınların sosyal ve ekonomik yaşamdaki haklarının korunması ile mükellef tutar. Bu maksatla kadınların eşitliği için en önemli unsur olan eğitim alanındaki tüm eksiklikleri gidermekle, kadınların eğitim alanındaki tüm kaynaklara eşit ulaşabilmesini sağlamakla yükümlü kılınan devletler, aynı zamanda ekonomik alanlarda kadınlara eşit imkân sağlamak, sosyal yardımlardan ve sağlık servislerinden eşit faydalanabilme, haklarını kaybetmeksizin hamilelik, loğusalık, doğum sonrası ve süt izinleri alma, her türlü kredi kaynaklarına eşit olarak erişebilme, kırsal kalkınmaya katılabilmelerini sağlamak üzere tarım kredi ve kaynaklarından faydalanabilme hakkını garantilemekle yükümlü kabul edilir.

Dördüncü bölüm iki önemli maddeden meydana gelmiş olup, devletleri kadın ve erkeğin kanun önünde eşitliğinin sağlanması ile ilgili özel şartları ve evlilik hukuku ile ilgili eş seçme özgürlüğü, evlilikte eşit haklar ve sorumluluklar, eşit analık ve babalık hakları, ne zaman ve kaç çocuk sahibi olma konusunda eşit karar verme yetkisi, vefî, vasî, kayyım olmada ve evlat edinmede, aile adı ve meslek seçiminde, mal mülkiyetinde eşit haklar tanıyacak kanunî düzenlemeleri yapmak ve uygulamakla yükümlü kılar. Takip eden beşinci ve altıncı bölümler SEDAV'ın Birleşmiş Milletler bünye-

sinde iç işlerliğini sağlayıcı ana maddeleri kapsar.

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi uzun bir süreç ve bu süreç içindeki gelişmeleri kapsayan bir sözleşmedir. Politik, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda kadınların karşı karşıya geldiği çeşitli katmanlardaki eşitsizlikleri ve ayrımcılıkları engelleyici bir anlaşmayı geliştirmek için kadınlar seneler süren bir çalışma yapmışlardır. Bu sebepten SEDAV kendi yapısı içindeki süreci esas kabul eder. Kadınlara karşı her türlü ayrımcılığa son vermenin de uzun bir süreci kapsayacak bir çalışma ve görev olduğunu kabul eder. Bu anlayışla SEDAV'a ek olarak İhtiyarî Protokol geliştirilmiştir.

Türkiye SEDAV'ı 1985 yılında imzalamış ve Medeni Kanun'daki bazı aykırılıklar dolayısı ile SEDAV'a olan tüm çekincelerini Anayasa, Medeni Kanun, Ceza Kanunu, İş Hukuku, ve Vatanadaşlık Hukuku'ndaki yeni düzenlemelere uygun olarak 2004 yılında kaldırmıştır. Böylece sözleşmeye ve İhtiyari Protokole taraf olan Türkiye kadınlara karşı her türlü ayrımcılığı kınamayı, yasaklamayı, cezalandırmayı, ayrımcılığa sebep olan yasaları yürürlükten kaldırmayı ve önleyici maksatla geçici özel ve nihai tedbirleri almayı

Kasım 2004'de yazılı olarak sundu. 10 Ocak 2005'de New York'ta, SEDAV oturumunda Türkiye Devleti'nin temsilci heyeti SEDAV Komitesi ile yaptığı görüşmeyi tam bir başarı ile tamamlayamadı.

Hukukî alanda yapılan düzenlemelere rağmen, Türkiye kadınlara karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesindeki bazı ciddi problemleri dikkate almamaktadır. Bu durum 11 sivil toplum kurumunun görüşlerini ifade eden Uçan Süpürge Organizasyonu'nun ve 16 sivil toplum organizasyonundan meydana gelmiş bir platformun görüşlerinin ifade edildiği Kadının İnsan Hakları, Yeni Girişimler Organizasyonu'nun SEDAV Komitesi'ne sunduğu iki ayrı Gölge Raporunda da ifade edilmiştir. Bu raporların ışığında SEDAV Komitesi 10 Ocak'ta Türkiye heyetine detaylı sorular yöneltilmiş ve hemen hiç birine tatmin edici bir cevap alamamıştır. Bu sebepten de SEDAV Komitesi Başkanı Rosario Manola 17 Ocak 2005 tarihli basın bildirisinde, 31. Oturuma katılan 8 devletin henüz tam anlamı ile kadınlara karşı ayrımcılığı önleyen hukukî düzenlemeleri tamamlamış olmadıklarını açıkladı.

Gölge Raporlar'da da belirtildiği üzere yeni yürürlüğe giren Türk Ceza Kanununda kadın-

Gölge Raporlar'da da belirtildiği üzere yeni yürürlüğe giren Türk Ceza Kanununda kadınlara karşı ayrımcılığı destekleyen ve SEDAV'ın 1. ve 5. sayılı maddelerine aykırı hukukî uygulamalar bulunmaktadır. Namus cinayetlerini Töre cinayetleri olarak tanımlayan ifade "Ahlaksız tahrik" maddesine uygulama imkânı yaratırken, katillerin cezalarında indirimine gidilmesine yol açmaktadır. Bakirelik testini yasaklamayan kanun, kadının muvafakatına yer vermeyen "Ajenital muayeneye" imkân yaratarak "Ahlaksız tahrik" yorumuna açık kapı bırakmaktadır.

kabul etmiştir. Türkiye, SEDAV'ın 18. maddesi uyarınca dördüncü ve beşinci resmi raporunu 8 Temmuz 2003'de, SEDAV Komitesi'nin yönlendirdiği sorulara cevabını 5

lara karşı ayrımcılığı destekleyen ve SEDAV'ın 1. ve 5. sayılı maddelerine aykırı hukukî uygulamalar bulunmaktadır. Namus cinayetlerini Töre cinayetleri olarak tanımlayan ifade "Ah-

laksız tahrik" maddesine uygulama imkânı yaratırken, katillerin cezalarında indirimle gidilmesine yol açmaktadır. Bakirelik testini yasaklamayan kanun, kadının muvafakatına yer vermeyen "Ajenital muayeneye" imkân yaratarak "Ahlaksız tahrik" yorumuna açık kapı bırakmaktadır. Bir başka madde ise 15-18 yaşlarındaki gençler arasındaki cinsel ilişkileri şikayette üçüncü kişilere yetki vererek ailelerin, okul idarecilerini, öğretmenlerin şikayeti ile bu gençleri kanun önünde suçlu duruma düşürmektedir. Ceza Kanunu cinsel tercihlerinden dolayı lezbiyen, biseksüel, transvesti kadınlara da ayrımcılık yapmaktadır.

Bu hukukî eksikliklerin yanı sıra, kadınlara karşı her türlü şiddeti önlemekle yükümlü devlet bir önceki, yani 1977 yılı resmi raporundan bu zamana kadar bir tek kadın sığınma evi açmadığı gibi, bu gün 70 milyonluk Türkiye'de sadece 9 sığınma evi bulunmaktadır. SE-DAV'ın 11 sayılı Maddesi'nde belirtilmiş olmasına rağmen kadınların çalışma hakkını garantileyecek tedbirler alınmamıştır. Yeni Medeni Kanunla uygulamaya geçirilen evlilik süresinde edinilmiş malların boşanma durumunda eşit olarak taraflara bölünmesi yalnızca 2002 yılından sonraki evliliklere uygulandığı için SE-DAV'ın 1, 16.1c, 16.1h maddeleri hilafına 10 milyonlarca evli kadına ayrımcılık uygulanmaktadır.

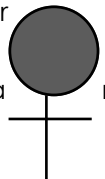
Bu duruma ilaveten, Türkiye "azınlık" kavramını ve terimini Kürtlere uygulamayı reddettiği için Türkiye sınırları içinde yaşayan Kürtlere, özellikle Kürt kadınlara uygulanan ayrımcılığı önlememektedir. SEDAV 31. oturumundan önceki günlerde, SEDAV Komitesi üyelerine bilgi olmak üzere dağıtılan Kürt ve Türk sivil toplum temsilcilerinin hazırladığı özet raporda,

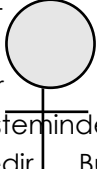
- Hükümetin devlet tarafından uygulanan Kürt kadınlara yönelik cinsi tacizi önlenmek için tedbirler almadığı,
- Anayasal düzende Kürt tarihi, kültürü ve et-

nik kimliğini kabul edip, Kürtçe eğitime geçmediği,

- Keyfi askeri uygulamaları durdurmadığı,
- Koruculuk sistemini kaldırmadığı,
- Devlet kurumlarının bölgede çok ihtiyaç duyulan tercüman ve sosyal hizmetler ihtiyaçlarını gidermediği,
- İnsan hakları ve kadın hakları ile ilgili suç işleyenleri cezalandırmadığı,
- Köye dönüş imkânlarını yaratmadığı ve zarar ve ziyani tazmin etmediği,
- Kürt toplumunun ilerlemesini sağlayacak ve kadın hakları konusunda halkları aydınlatacak özel programlar düzenlenmediği,
- Kürt kadınları için sosyal ve rehabilitasyon merkezleri açmadığı,
- Ceza Kanunu'nda namus cinayetlerini cezalandırıcı ve caydırıcı düzenlemeleri yapmadığı, hususlarına dikkat çekilmiştir. 31. Oturum sırasında SEDAV Komitesi üyeleri tarafından sorulan sorular ve resmi heyet temsilcilerinin cevap vermekten kaçınan ifadeleri Kürt kadınlara karşı ayrımcılığın uluslararası düzeyde gündemde olduğunu gün ışığına çıkarmıştır.

Yukarıdaki satırlarda belirttiğim gibi, kadının insan haklarına sahip çıkmamız, bizlere uygulanan ayrımcılıkları uluslararası platformlara taşıyıp mücadele verebilmemiz için Birleşmiş Milletler nezdinde çeşitli organizasyonlar ve sözleşmeler kişisel başvurulara imkân tanımaktadır. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi (CESCR), Her Türlü Irk Ayrımcılığını Önleme Sözleşmesi (CERD), Uluslararası Sivil ve Politik Haklar Taahhütnamesi (CCPR) birinci İhtiyarî Protokolünde, İşkence ve benzeri Zalim, İnsanlık Dışı veya Haysiyet Kırıcı Muamele ve Cezalara Karşı Sözleşme'nin (CAT) 11. maddesi de bireysel başvurulara açık olduğu kadar, Birleşmiş Milletler Kadına Yönelik Şiddet Raportörü'ne başvurmamız da mümkündür.



Bu yazıda sadece özeti ile ye-tindiğim SEDAV ve İhtiyarî Proto-kol'ü ise sa-dece biz kadınların insan haklarını garantilemek ve kadınlara karşı her türlü ay-rımcılığı önlemek üzere hazırlanmış kap-samlı bir dokümandır. SEDAV  devletlerin taraf olduğu hukukî bir doküman olduğu için iç hukuk sisteminde de kullanılabilir bir sözleşmedir. Bu sebepten, kadın-lara karşı şiddet ve ayrımcılık içe-ren davalarda mağdur olan kadı-nın lehine kullanılabilir. Bu noktada kadın hukukçulara SEDAV'ın getirdiği yenilikler ve önlemler konusunda hakimleri bilgilendir-me görevi düşmektedir. SEDAV bir hukuki doküman olarak kadınlara karşı ayrımcılık yapılan pek çok ülkede başarı ile kullanıl-maktadır. SEDAV'ın İhtiyarî Protokol'ü'nü 1-8. mad-deleri ise açık olarak taraf devlet-lerin sözleşmede yer alan hakları ihlâl et-meleri halinde mağdur bireyler ya da, bi-reylerden oluşan gruplar veya bu gruplar adına başvuru yapılabileceğini belirtmek-tedir. Başvuru yapmak için iç hukuk yolları-nın tamamının tükenmesini de beklemeye gerek yoktur. İhtiyarî Protokol'ün 4. mad-desi iç hukuk yollarının uygun olmayan şe-kilde uzaması halinde de başvuruları kabul etmektedir. Bizler için çok olan önemli bu sözleşmeyi çok yakından tanımamız, bilmemiz ve bu bilgiyi bölüşmemiz bizlerin en kısa zaman-da eşit söz ve erke sahip olmamamızı sağ-layacaktır. Haklarımızı bilmek ve kullanmak için de SEDAV'ı dikkatle incelememiz ve öğrenmemiz gerekmektedir. 21. yüzyılda batı, doğu, kuzey, güney tüm ülkelerde e-sen dini aşırılıklar ve küresel ekonomi rüz-garlarının biz kadınlar üstünde kurduğu baskılara meydan okuyabilmek için kadı-nın insan haklarını ve eşitliğini savunan kendi sözleşmemize SEDAV'a sahip çık-malıyız.

GELO Ki YE?

Ji zingilê dêrî ditirsim...
Her ku zingilê derî ête lêdan...
Dilê wê inê de di serê min de digerin...
Ji xwe re dibêjim...
Gelo evê li zingil dide ki ye?...
Gelo wê rêwîyek nenas be,
pirsa xwediyê xwe yêb windia bike?
Yan we hevalek be ji cihekî dût tê,
ji zû ve me ev ne dîiye?...

Na...
Çima wê ne kerteke dawetê be...
Yan şahiyê be?...
Yan...
Xwedê nekê-xwedê nekê...
Ev kesê tiliya wî li ser zingil...
Gotinekne xweş pê re be...
Mirina nasekî ...
Mirovekî...
Hevalekî hêja?...

Wî rebenê, xwedê neke,
**Tiştêk bi serê zarokên min ne hatibe?!
 Ma hema hêvî xwedê ye...**
Yek ji welatê min hatibe da tiştên
26 salan ji min winda bûyîn hemiyan...
Ji minre bêje...

Lê di dawiyê de, neçarim...
Ezê derî vekim...
Û dê bispêrim xweda!...
Ji ber ku, yê ku li zingil dixê...
Ew kêbe, û ji bo çî hatibe...
Dê ew be...
Tiştêk nayête guhertin!...

Diya Ciwan

Irak Seçimleri ve Kadınlar

Güney Kürdistanlı kadınlar 30 Ocak'ta yapılacak olan seçimlerde seslerini duyurmak, taleplerini dile getirmek için çaba sarf ediyorlar. Kürt kadınları siyasi partilerin düzenledikleri toplantılara aktif bir biçimde katılıyorlar. Kadın örgütleri düzenledikleri toplantılar, gerçekleştirdikleri etkinlikler ve yaptıkları açıklamalarla kamuoyunun dikkatini

kendi sorunlarına çekmek istiyorlar. Irak Geçici Yönetim Yasası ve Kürdistan Parlamentosu'nun çıkardığı Seçim Yasası uyarınca, seçimlerde gösterecekleri adayların en azından yüzde 25'inin kadın olması zorunlu. Bu nedenle Irak Meclisi, Kürdistan Parlamentosu ve il Meclisi seçimlerine katılan partiler, listelerini hazırlarken bu durumu göz önünde bulunduruyorlar, listelerinde kadın adaylara da yer veriyor, vermek zorunda kalıyorlar.

Güney Kürdistanlı örgütlerin önemli bir bölümü hem Irak, hem de Kürdistan Parlamentosu seçimlerine ortak listeye katılıyorlar. Her iki parlamento seçimleri için bir araya gelip ortak liste oluşturan Kürdü, Türkmeni, Asuriyle Kürdistanlı parti ve örgütler, Kerkük dışındaki il meclisleri seçimlerine ise ya ayrı ayrı listeler halinde, ya da bir araya gelen birkaç partinin oluşturduğu ortak listeler halinde katılıyorlar. Bu ise Güney Kürdistan'da daha fazla kadının aktif politika içinde yer almasına yol açıyor.

Kürdistanlı örgütler Kerkük'ün özel durumu nedeniyle, bu ilin meclisi için yapılacak seçimlere ortak listeye katılma kararı aldılar.

Aralarında YNK, PDK, İslami Birlik, Kürdistan Komünist Partisi, Kürdistan Ulusal Demokratlar Birliği gibi önde gelen güçlerin de bulunduğu Kürdistanlı örgütlerin, Kürdistan Parlamentosu seçimleri için "**Kürdistan Ulusal Demokratik İttifak**" adı altında oluşturdukları ortak listenin seçimden zaferle çıkacağına, 111 milletvekilinin hepsini kazanacağına kesin gözüyle bakılıyor.

Yapılması halinde 9 aylık bir dönem için Kürdistan Parlamentosu'na seçilecek kadın üyelerden bazılarının adları şöyle: Çınar Said Abdullah, **Kürdistan Mehemed Abdulla**, Dr. Aryan Halis Şeyh Cevad, **Nesrin Cemal Mustafa**, Dr. Şükriye Resul İbrahim, **Viyana Hidir Ahmed Paşa**, Şirin Abdulrahman Dino, **Suzan Şahab Nuri**, Naznaz Mehemed Abdulkadir, **Gulnaz Aziz Kadir**, Fahriye Mustafa Mehemed Ali, **Viyana Süleyman Hacı Yaşar**, Haje Tahir Ali Veli, **Meryem Hesen İbrahim**, Tavge Mehemed Ali, **Pahşan Abdullah Hüseyin**, Gela

weş Şaba Ceci, **Fazile Ramazan Sadullah**, Şükriye Hidir Piro, **Berivan Ahmed Sabri**, Kürdistan Pirdavut Kadir, **Hale Soheli Vadi**, Asya Tahir Ahmed. Kadınlara ayrılan yüzde 25'lik kotanın iyi bir başlangıç olduğunu belirten bazı gözlemciler, pozitif ayrımcılığın olumlu sonuçlara yol açması için kadınlara yönelik özel projelerin hayata geçirilmesi gerektiğine dikkat çekiyorlar. Kazanmasına kesin gözüyle bakılan "Kürdistan Ulusal Demokratik" listesinin başında ya da sonunda yer almanın önemli olmadığını belirten aynı kaynaklar, önümüzdeki dönemlerde seçimlere tek tek katılması halinde kadınlara listenin üst sıralarda yer verilmesi gerektiğine vurgu yapıyorlar.

Kadınlara ayrılan yüzde 25'lik kotanın iyi bir başlangıç olduğunu belirten bazı gözlemciler, pozitif ayrımcılığın olumlu sonuçlara yol açması için kadınlara yönelik özel projelerin hayata geçirilmesi

Ne İsa'ya, ne Muhammed'e yaranamayan kadınlar

Hem zor, hem de kolay yazılabilecek bir kitap; Nejd'te Buldan'dan dikkat çekici bir kitap, "**PKK'de Kadın Olmak.**"

Bir nesneyi, bir kişiyi, bir coğrafyayı, bir olayı tanımlamak kolay değildir. Tanımlanan kadın olunca, iş daha da zorlaşır. Sayın Buldan'ın kitabındaki kadınlar, kendilerini ve yaşadıklarını oldukça iyi tanımlamışlar.

Daha bu kitap yayınlanmadan önce, içeriğini Sayın Buldan'dan dinlerken çok heyecanlanmış, kitabın çıkacağı günü merakla beklemeğe başlamıştım.

Almanya'ya geldikten sonra, PKK'den ayrılan kadınlarla tanışmak, onlarla oturup konuşmak istemişim. PKK'nin içindeyken neler yaşadıklarını, neler hissettiklerini, neden ayrıldıklarını ve şimdiki duygularını merak ediyordum. Tanışma fırsatı bulduğum bir kaç kadınla da sohbet etme şansını yakaladım. Ancak, merak ettiğim şeyleri öğrenememişim. Bu kitabı okuyunca merak ettiğim bir çok konuyu öğrenmiş oldum.

Bu kitabı yazdığı için, Sayın Buldan'ı kutlamak gerekiyor. Ancak, asıl kutlanması gerekenler, PKK'yle ilgili sağlıklı analizler yapan, kendilerini ve düşüncelerini katıksız olarak anlatan kadınlardır. Neval, Pelin, Batufa, Aryen, Hêvi, Roze-rîn, Gulbahar, İpek ve Aysel; sizler, PKK içinde kadın olmanın ne demek olduğunu okuyuculara çok güzel anlatmışsınız. Duygu ve düşüncelerinizi net, yalın ve anlaşılır bir şekilde aktarmışsınız. Sizleri yürekten kutluyor, cesaretiniz karşısında saygıyla eğiliyorum. Sizler, PKK'nin ne olduğunu, PKK'de kadın olmanın ne anlama geldiğini, Kürt kamuoyuna aktarmanın öncüleriydünüz.

Bugüne kadar, PKK ile ilgili olarak bir çok kitap okudum. Bir zamanlar onun en önemli komutanlarından bazılarıyla sohbet etme olanağı buldum. Onlar, bir zamanın kahramanı olan erkeklerdi. Onlar, kendilerine toz konduruyorlardı. Tüm kötülükleri, bir zamanlar taptıkları malum kişiye yüklüyorlardı. Siz yürekli, fedakar kadınlardan bahsetmiyorlardı.

Elinize sağlık Sayın Buldan, sizi yürekten kutluyorum. Çünkü siz, kendinizden bir şeyler katarak, o güzelim kadınca anlatımları bozmuşsunuz. Kitap o kadar rahat bir anlatımla yazılmış ki, kitabı eline alan bir daha bırakmıyor. Sayın Buldan, kitabının önsözünde şunları yazıyor: "en uçtakiler olarak tanımlıyorum onları. Yaşamın ve mücadelenin acımasızlığında, bu acımasızlığın "zarif" olanlara yaptığı etkiyi merak ediyordum..."

Onların hakkında, yerli yersiz, haklı haksız çokça yazılıp çizildi... Gerek lehlerinde gerekse aleyhlerinde olsun, hep en uç saldırı ve övgülere konu oldular. Ben, yüz yüze kendileri anlatsın istedim." Ve devam ediyor:

"Kürtlerin sürdürdüğü mücadelede yükün ağırlığını en çok kadınların çektiğine inanarlardı, bu saptamam sadece savaşan kadınlar için değil elbette. Oğlunu, kızını, kocasını, kardeşini, sevgilisini, nişanlısını, duygularını, hayallerini hatta kadınlıklarını veya bu şekilde kaybeden kadınları çok tanıdım. Erkeklerin duygularıyla onların duygularının bir olmadığını, onların konuya daha yüreklice baktıklarını anladığımı sanıyorum. Erkeklerin politik veya başka kaygılarla gizledikleri düşüncelerini, onların "kadınca" saklama alışkanlıklarını da doğal karşıladım..."

Savaşanların tamamı "hain terörist" olarak tanımlandı bir kesimce. Bir kesime göre "özgürlük savaşçılarıydı." Peki ya ayrılanlar? Onları ayrıldıkları ana kadar yere göğe sığdıramayan örgütlerine göre ise "hain" ve "düşkün" oldular. Daha önce hain diyenlerle aynı noktaya gelindi yani. Çektikleri eziyet, aşağılanma, işkence açıkça söylemeseler de işkenceciler ve yöneticileri tarafından yapılan tecavüz ve cinsel taciz-açlık ve aklınıza gelebilecek her türlü tehlike ve zorluk çabası. Sonuçta ne İsa'ya yarandılar, ne Muhammed'e, Peki özlerinde, kadınlıklarına dönebildiler mi? ben bu soruya da yanıt aradım."

Ve kitabında şu sorulara cevap arıyor:

- Sizi kısaca tanıyalım.

yorumluyorsunuz?

- Parti yöneticilerinizin, özellikle de parti genel başkanınızın bu konuları çarpittiği ve kendisi için kullandığı yönünde eleştiriler var. Nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Partide ne kadar süre kaldınız ve neden ayrıldınız? Ve son olarak da şu soruya cevap arıyor. Geriye dönüp baktığınızda neler hissediyorsunuz?

Canlı arşiv olan bu kadınlarla görüşüp, iki alanda başarı gösteren bu kadınların anlatımlarını şu şekilde yorumluyor:

"Birincisi, en kalın bıyıklıların bile kendilerini inkar ettikleri, çoğu kadınların çarşıya bile çıkmaya korktukları bir coğrafyada ve dönemde onlar savaşa gittiler. İkincisi, gösterdikleri

PKK'nin kadınları, erkekler için kullanılan bir sıçrama tahtası olarak kullandığını somut örneklerle ortaya koyuyorlar. Her konuda olduğu gibi, kadın konusunda da Öcalan'ın kadınları aşağılayan yaklaşımın belirleyici olduğunu söylüyorlar. Kadınların feodal ailelerindeki özgürlüğünün PKK'den daha çok olduğunu, -Feodal babamız bize ayağını yıkatmıyordu. Ama biz Öcalan'ın ayaklarını yıkıyorduk- gibi örneklerle anlatıyorlar.

Nerede doğup büyüdünüz? Nasıl bir eğitim aldınız? Nasıl bir aileden geliyorsunuz?

- PKK saflarına ne zaman ve hangi gerekçelerle katıldınız?

Sosyal, siyasal, kültürel nedenlerin yanı sıra, cinsiyet sorunu da bu kararınızda rol oynadı mı?

- Mücadeleye katıldığınız ilk dönemler neler hissettiniz?

- Duygularınızı bizimle paylaşır mısınız?

- Mücadele içindeyken, partinin amaçlarına uygun olmadığını düşündüğünüz anlar oldu mu? Bundan vazgeçmek istediğiniz anlar oldu mu?

- Cinsiyetinizden ötürü arkadaşlarınız ya da parti yöneticileriniz tarafından dışlandığınız, eleştirildiğiniz oldu mu? Olduysa neler oldu? Olmadıysa başkalarının bu konuda suçlandığı ya da cezalandırıldığı oldu mu?

- Aşk ve Kürt kadınının özgürlük arayışını nasıl

cesareti, ayrıldıkları örgütün tehlikesi, namus ve aile kavramlarının kıldan ince olduğu bir ortam, evlenmemiş ise, gelecekte yapılacak sorgular, evli ise eşine ve çocuklarına karşı sorumlulukları... ve bir çok neden... Silahlı bir örgüte girmek, savaşmak bir cesaret örneği ise, bu örgütten ayrılıp onu kısaca da olsa değerlendirebilmek, konuşabilmek ise, daha büyük bir cesaret gerektiriyor...

Ve ayrıca şu önemli ayrıntıyı da belirtiyor: "Bu kitabı okuyup üzerinde düşünülmesi gerektiğine inanıyor. Okunanları değerlendirmek için ne PKK'li olmaya ne de düşmanı olmaya gerek olmadan insani bir yönle okunmasından yana. Bu yaşananların bir daha yaşanmaması dileğinde bulunarak, sözü tamamıyla kadınlara bırakıyor.

Bu kitapta tüm kadınlar, yaptıkları işten hiç pişman olmadıklarını, Kürdistan için savaşıklarını, ancak seçtikleri yolun yanlışlığından ve

yönteminden yakınıyorlar. Gerekli olması halinde, Kürdistan'ın özgürlüğü için yine aynı özveri ve karalıklıkla dağa çıkacaklarını söylüyorlar.

Bu kadınların bazıları, savaşta bilinçli olarak katıldığını, kimisi ise, bazı etmenlerin sonucunda harekete katıldıklarını söylüyorlar. Bu kadınlar arasında politik olanlar da, a-politik olanlar da var. Tüm kadınlar savaştan korkmadıklarını, savaş içinde en az erkekler kadar özveri ve cesaretle çalıştıklarını söylüyorlar. Hepsinin ortak özelliği, kişi-yi suçlamak yerine, partinin politikasına ideolojik ve politik eleştiri getirmeleridir.

Öcalan'ının tüm söylemlerinin tersine, PKK içinde çağdaş bir kadın politikasının olmadığını söylüyorlar. PKK'nin kadınları, erkekler için kullanılan bir sıçrama tahtası olarak kullandığını somut örneklerle ortaya koyuyorlar. Her konuda olduğu gibi, kadın konusunda da Öcalan'ın kadınları aşağılayan yaklaşımın belirleyici olduğunu söylüyorlar. Kadınların feodal ailelerindeki özgürlüğünün PKK'den daha çok olduğunu, -Feodal babamız bize ayağını yıkatmıyordu. Ama biz Öcalan'ın ayaklarını yıkıyorduk- gibi örneklerle anlatıyorlar.

PKK içinde insanların nasıl kolayca hareket ettiklerini, kadın-erkek ilişkilerinde hep kadınların suçlu bulunup aşağılandığını, sevginin suç haline getirildiğini anlatıyorlar. Öcalan'ın "kendi cinsini sevmeyen, başka cinsi sevemez" biçimindeki sevgi anlayışı sonucunda kadınlar arasında bazı sevgi çarpıklıklarının ortaya çıktığını söylüyorlar.

Bu kitap üzerine, yazılacak ve söylenecek çok şeyin olduğuna inanıyorum. Yakın tarihimize ayna tutan bir belge ni-teliği taşıyor. Herkesin okumasını öneririm. Umarım bunun devamı da gelir. Kürt halkına büyük zararlar veren bir hareketin karanlık yüzü biraz daha aydınlanır.



ÇOCUKLAR

Anne sevgisi onlara
 Bir demet çiçektir
 Renkli rüyalarla tatlı bir uyku
 Karınları tok değil belki
 Ama gözleri umutlu
 Baktıkça babalarının resmine
 Dinlerler nice mutluluk masalı
 Bir o kadar da gerçeği bilirler
 Bazen bir kasırgadır
 Bakışları, isyan dolu
 Kızgın değiller ama
 Evde olmayan anneye babaya
 Şeker veren dedelerine sokulurlar
 Soru dolu gözlerle usul usul
 Çok kere yastıkla uyurlar
 Dudaklarında tatlı bir tebessüm
 Göklerden süzülen turna gibidirler.

1981

Suzan Burkay

Sersaxî

**Xwîşka nivîskara me ya
 hêja Dîya Azad,**

Bediye Türk

**Çû ser dilovanîya xwe
 Em wek Redaksîyona Jîyan êşa
 hemû nas, dost û
 malbata merhûme parve dikin.
 Bila serê malbata Türk sax be.**

Kadın Direnci ve Emeğinin Ürünü Bir Gazete: "El Nur" (*)



Rana Basim Mehemed Ali, 24 yaşında ve Kerküklü Arap bir kadındır.

Rana, Baba Gurgur'da(**) tek başına "El Nur" adlı gazeteyi çıkartıyor. Rana, El Nur'un hem sahibi,

hem sorumlu mü-dürü, hem de başyazarı.

El Nur siyasetten uzak aylık bir gazete, 8 sayfa olarak çıkıyor. El Nur daha çok da gençlik gazetesine benziyor, çok renkli. İngilizce, Arapça, Kürtçe ve Asurice kaleme alınmış yazılar El Nur'un sayfalarında yer buluyor

Rana kendisini ve gazetesini tanıtırken şunları söylüyor: "Babam Amare vergi dairesinde memurluk yapıyordu, Kürtlerin dostuydu, komünistti. 21.03.1972 tarihinde, Newroz nedeniyle işyerinde tatil ilan ettiği için, bizzat o dönemde Başbakan Yardımcısı olan Saddam Hüseyin'in emri ile görevden alınıyor ve ailemiz Kerkük'e sürgün ediliyor. Burada da babamın yakasını bırakmıyorlar. 1975-1980 yılları arasında hapiste tutulan babam daha sonra idam edildi. Zorbalıktan biz de nasibimizi aldık, ben Gazetecilik Koleji ikinci sınıfında, kız kardeşim ise tıp fakültesi 4. sınıfındayken okuldan uzaklaştırdık."

"Irak'ın kurtulmasıyla birlikte biz de zulümden kurtulduk(...) Kurtuluştan sonra 'El Irak' gazetesinde bir buçuk yıl muhabir olarak çalıştım. Gazetede Kürt, Arap ve Türkmenlerin kardeşliğinden, birlikte Kerkük'ü nasıl geliştirebileceklerinden bahseden bir makalem yayınlandı. Bu yazım nedeniyle Mam Celal ve Mesud Barzani gazeteyi kutladılar. Ama bir kadın olarak

gerçekleştirdiğim bu başarı gazete yöneticileri tarafından iyi karşılanmadı. Yavaş yavaş hissettim ki beni yıldırım istiyorlar. 6 ay maaşımı vermediler. Biz 5 kız 2 de erkek kardeştik. Mali durumumuz ise kötüydü. Bu nedenle işten ayrılmak zorunda kaldım."

Rana ve ailesi kendi olanaklarıyla gazete çıkarmaya karar veriyorlar. Bu nedenle yardım için Kerkük Vali Yardımcısı'na baş vuruyorlar. Hiç bir derde deva olmayacak 200 bin yeni Dinar -yaklaşık 20 dolar- alıyorlar. Rana YNK Kerkük Komitesi'ne başvuruyor, kendisine yardım olarak bazı kırtasiye malzemeleri veriliyor. Rana tüm zorluklara rağmen, bazı arkadaşlarının da yardımıyla gazetesinin ilk sayısını yayınlıyor. Gazeteyi basan matbaa ise normal fiyatın yarısına gazeteyi basıyor.

İkinci sayı için para bulamayınca, annesinin, doğum günü nedeniyle kendisine hediye ettiği altın kolyeyi satmak zorunda kalan Rana, bunu hayatının en zor anı olarak değerlendiriyor. Gazetenin üçüncü sayısını borçlanarak çıkaran Rana, bugüne kadar "El Nur"un 4 sayısını yayınlatabilmiş.

24 yaşındaki bir genç kızın zorluklara karşı direnerek gazete çıkarması, umudunu yitirmemesi takdire değer bir davranıştır. Ayrıca Rana siyasi partilerin kendisine yardımcı olacaklarını umuyor ve "eğer bana yardımcı olurlarsa gazeteyi 16 sayfa olarak ayda iki kez çıkarabilirim" diyor. Rana'nın bir başka arzusu daha var: Arkadaşlarıyla birlikte, Kerkük'de yetim ve kimsesiz çocuklar için bir yuva, gençler için bir merkez oluşturmak.

(*): Bu yazı Kürdistan Yurtsever Birliği-YNK'nin yayın organı *Kurdistani Nu'nun* 12 Ocak 2005 tarihli 3570 tarihli sayısında yayınlanan Hande Cemal Rauf'un, Rana Basim ile yaptığı röportajdan derlendi.

(**): Baba Gurgur: Kerkük'te petrol kuyularının bulunduğu bölgenin adı.

KOMJİN'a Sahip Çıkalım!

Çağdaş ve ilericiyim diyen, sadece kendi sorunlarıyla değil, toplumun genel sorunlarıyla ilgili olan insanlardır. Kendini sorumlu hisseden insanların toplumsal olaylardan ve sorunlarından etkilenmemesi mümkün değildir.

Bu nedendir ki, içinde bulunduğumuz ortamda ne kadar örgütlü olursak, o kadar da güçlü oluruz inancındayım. Toplumsal olaylarda başarı elde etmek ancak örgütlü olmakla aşılar. O halde insanlar neden örgütlenme ihtiyacı duyarlar? Örgütlü olmak toplumsal gücü artırır mı yoksa azaltır mı? Peki örgütlenmeden sahip olduğumuz sorunları çözme imkânımız yok mudur?

Dünyanın gelişmiş tüm ülkelerini incelediğimizde, gerek haklarının elde edilmesi gerekse de toplumdaki sınıf, cins, ulusal, kültürel... sorunlarını toplumsal örgütlülükler kurarak çözdüklerini ve bunun sonucunda da önemli gelişmeler sağlandıklarını görüyoruz.

Size bu yazımda, benim için çok önemli olan ve özellikle Kürtlerin -burada kadın erkek ayrımı yapmadan- sahip çıkması gereken bir kurumdan bahsetmek istedim. Kaplumbağa misali yol alan ve inandığı amaç uğruna büyük bir özveri ve kararlılıkla bu günlere kadar gelen KOMJİN.

Bu yazıyla, kadın erkek, genç yaşlı politik apolitik, fark etmez, toplumsal sorunlarına karşı duyarlı olan tüm insanlara seslenmek istiyorum. Ve burada her duyarlı insanın kendisine şu soruları sormasını istiyorum:

Bir Kürt kadın örgütü olan bu kuruma, birey ve kurumlar olarak ne kadar sahip çıkabiliyoruz? Devlet sahibi olmuş ulusun kadınlarının bile çikarmakta ve yapmakta zorlandığı çok önemli kararlar ve yayınlar çıkaran bu kuruma ve

etkinliklerine ne kadar duyarlıyız?

KOMJİN'in yaptığı eylem, açıklama, etkinliğine neden duyarsızız?

Neden bu kuruma da kendi bir başka zenginliğimiz ve ulusal mücadele içerisinde yürütülmesi gereken bir çalışma gözüyle bakılmıyor? Neden bu denli önyargılıyız veya tamamıyla duyarsızız?

Neden kadın çalışmasının da, önemli bir çalışma ve hatta yapılan birçok çalışmadan daha önemli ve zor olduğunu kabullenmekte zorlanıyoruz?

Kürt kadın mücadelesini bugüne değin istikrarlı bir şekilde yürüten, tüm eksikliklerini ve zorluklarını da bilerek yürüten KOMJİN; 27 Kasım 2004 tarihinde Almanya'nın Wuppertal şehrinde 10. kongresini yaptı.

Bu kongreye ne yazık ki; başta bu kadın örgütünü kendine yakın bulan kadınlar, başta olmak üzere davet edilenler. Ne yazık ki, kendilerine aylar öncesinde haber verilmesine rağmen, gereken ilgiyi göstermediler.

Bu kongre hazırlık çalışmalarını yakından izleyen biri olarak hemen şunu söyleyebilirim. Kongrenin yapılacağı; 20 Haziran'da Jıyan dergisiyle 34. Sayısıyla birlikte kongreye davet etmek amacıyla, dört ayrı mektup yazıldı. Aylar öncesinde bildirdik ki, kimsenin gelmesi için bahane kalmasın ve gelemeceklerse de bi-ze önceden bildirsınler diye ilgili kurum ve kişilere çeşitli mektuplar gönderildi. Birinci tür mektup, KOMJİN üyelerine, ikinci tür mektup, kendisine yakın bulunduğu derneklerine, üçüncü tür mektup, geçmişte KOMJİN çalışmaları içinde yer almış kadınlara, dördüncü tür mektup yurtdışındaki kadınlara hitaben yazılıp gönderildi. Kongre yapılmadan

önce, Almanya'da yapılan eylem ve etkinliklerde gördüğümüz her kadına söyledik. Kongre yapılmadan bir hafta öncesinde yine tüm duyarlı kadınlar arandı. Ne yazık ki, onca emeğe ve hazırlığa rağmen, kadınlar ve kendini sorunlarına karşı ve kurumlarına karşı sorumlu hisseden fazla kimse çıkmadı.

Bence, KOMJİN üzerine düşeni yaptı. Ancak, insanlar başta duyarlı ve sorumlu kişi ve ku-

KOMJİN bu dün bir ihtiyaçtan doğdu. Bu gün hâlâ ona olan ihtiyaç devam ediyor.

Sevgili arkadaşlar, ulusal sorunumuz çözülmüş mü? Hayır,

Sınıfsal sorunlarımız çözülmüş mü? Kimisine göre evet kimisine hayır. Bence de hayır.

Cins sorunumuz çözülmüş mü? Hayır.

Çocuğunuza, kocanıza, karınıza, annenize, babanıza, evinize, arabanıza, eşyalarınıza,

Herkese sormak istiyorum KOMJİN'a neden sahip çıkmıyorsunuz?

Bu kuruma sahip çıkmak için; üye olun, üye kazandırın, yayınlarını alın okuyun, okutun, Jiyan'a yazılar yazın, yazamıyorsanız çevrenizde yazabilenleri, yazmaya teşvik edin. Eylemlerine katılın, toplantılara çağrıldığınızda katılın. Bağış yapın, KOMJİN adına bulunduğunuz birimlerde etkinlikler düzenleyin. KOMJİN için bir web sayfası açmak konusunda yardımcı olun. Görev alın.

rumlar kendilerini önemseyip mektup gönderdiğimiz şahıslar bir mesaj gönderme zahmetine bile katlanmadılar.

Elbette, bazı kişiler aranıp, aman KOMJİN kongresi var. Mesaj gönderin, destek olun denilmesi ne kadar doğru olurdu...

Arkadaşıyla buluşmayı unutmayan, sıcak bir hafta sonunda gezmesinden uykusundan olmak istemeyen, çocuğu hastalanınca eli ayağı tutuşan, iş saati gelince aman gecikmemeliyim diyen. Aman kongreye gideceğime çoluk çocuk oturur birlikte zaman geçiririz. Arkadaşlarla baş başa börek yapıp yeriz. Ya da şu toplantım var. Bu toplantım var. Geçmişte bunu yaptım bana bunu yaptılar. Yani anlayacağınız. Bir olaya işe, ilgisizlik başta kişinin kendine olan ilgisizliğidir. Bu nedenle kongreye ve KOMJİN'a ilgisizlik kurumlarımıza olan genel bir ilgisizlik olarak görülmeli ve öyle algılanmalıdır.

Ve insanlar artık uyanmalı, işin büyüğü küçüğü olmaz, örgütün önemlisi önemsizi olmaz.

malınıza-mülkünüze, yemeğinize, kuşunuza, kedinize, giyiminize, televizyon başında geçirdiğiniz zamanın, yarısının yarısını her gün değil. Ayda bir yılda bir de olsa sorunlarınızla ilgilenen ve kıymetini bilmediğiniz bu kuruma ayırsanız emin olun ki, halkınıza önemli katkı olacaktır. Herkese sormak istiyorum KOMJİN'a neden sahip çıkmıyorsunuz?

Bu kuruma sahip çıkmak için; üye olun, üye kazandırın, yayınlarını alın okuyun, okutun, yayınına yazılar yazın, yazamıyorsanız çevrenizde yazabilenleri, yazmaya teşvik edin. Eylemlerine katılın, toplantılara çağrıldığınızda katılın. Bağış yapın, KOMJİN adına bulunduğunuz birimlerde etkinlikler düzenleyin. KOMJİN için bir web sayfası açmak konusunda yardımcı olun. Görev alın.

Görüş ve önerilerinizi dostane ve önyargılardan uzak bir şekilde iletirseniz. Daha güçlü ve daha sağlam yürüyebiliriz.

Sevgi ve saygılarımla.



AVRUPA BİRLİĞİ ve SİMİTÇİ AZAD ve KEDİLER...

Avrupa Birliği'ne girmesini çok istediğim ülkenin hava sahasına girdikten 40 dakika sonra, batılı turistlerin oldukça yoğun olduğu hava alanındayız. Pasaport kontrolünde bir sorun yok. Geldiğim Avrupa ülkesine nazaran bu kontrol, kişi başına 5 kat daha fazla zaman almasına karşın bu tabii ki AB'ye girmeye bir engel değil. Vatanın güvenliğini, ülkeye elinde "**Avrupai**" bir pasaport, elini kolunu sallayarak girmeye kalkışan "**hain**"lere karşı korumak elbette ki önem arz eder.

Adları Kürtçe olan çocuklarımla isimlerini pasaporttan okuyan polis bakışlarıyla kurşunluyor beni. Dalıyor bilgisayarın içine. Bakışları ile birlikte başı da bir robot gibi pasaportla bilgisayar ekranı arasında gidip geliyor. Suratı asık. A desem saldıracak, B desem kelepçe, C'de neler olur, ne Avrupa Birliği, ne uyum yasaları bilir. Kaderim şu anda bu robotvari insanın bilgisayarının elinde. Bilgisayara da söz geçiremezsin ki! Rüşvet de veremezsin. Ama polise verebilirsin diye sesleniyor içimdeki "**kötü vatandaş**". Nasıl vereceksin bunca insanın içinde, diye yanıtlıyorum içimdeki sesi. Avrupa Birliği ile polisin keskin bakışları arasında debelelenen beynim polisin sert bir "**Türk pasaportunuz yok mu?**" sorusuyla ölüm döşeğine yattıyor. "**Yanıma alamadım**" yalanını söylüyor içimdeki "**kötü vatandaş**". Bu yalana robot polis inanmasa da bilgisayar dostum sayesinde

pasaport kapısından "**ülke topraklarına sızıyorum.**"

Bir iki gün sonra her şeyden memnun sıcacık Ege şehrinin keyfini çıkarırken, yeğenlerimle tartışıyorum. "**Kürt sorununa yaklaşımını değiştirmezse AB'ye almazlar**" diyorum. İtiraz ediyorlar "**epey değişimler oldu. Artık insanlar bu konuyu rahatça, konuşup tartışıyorlar.**" "**inanmıyorum**" diyorum "**tartışma konuşma yıllardır var ama bunun rahatça yapıldığını mahkeme salonlarına, polis karakollarına, özel timin tesisine sormak lazım**" diyorum ki, yürüdüğümüz sokağı bir "**Şivan müziği**" dolduruyor. "**Min bêriya te kiriye...**" Yükseldiği balkona başımı çevirip gülümsüyorum. Yeğenim "**bak**" diyor "**eskiden bunu yapabilir miydi insanlar?**" Tam haklısın diyeceğim ki diyemiyorum!... Polis arabaları dolduruyor sokağı biz hızla uzaklaşıyoruz. Orada kalan diğer yeğenim arkamızdan yetişip açıklıyor. "**Adamı götürdüler. Diğer evlerden rahatsız oluyoruz diye şikayet varmış**" Yeğenim boynunu büküp sigarasından derin bir nefes alıp bir "**haklısın teyzem**"le birlikte dumanını üflüyor. Orada kulağıma bir çok balkondan Tarkan'lı, layt erkekli, Yıldız Tilbe'li müzik sesleri ulaşıyor. Polis arabalarını beklemem boşuna. Müziğimizin bile suçlu olduğu bu sokaklar bir gün bu haksızlıklardan utanacak mı diye düşünüyorum.

Yarım saat sonra bir kır kahvesine düşüyor

yolumuz. Çayları ısmarlamışız, bekliyoruz. 8-9 yaşlarında bir simitçi çocuk dalıyor kahveye, "taze simit abiler... taze simit ablalar..." diye hafifçe bağıyor.. Masaya çağırıyorum çocuğu. İki simit alırken -baylırım simite- adını ve memleketini soruyorum. Adını söylüyor Kürtçe bir ad. Memleketini söylüyor, Kürdistan şehirlerinden birisi. Tam yaşını ve ailesini soracağım, uzun boylu garson uzaktan görünüyor. Simitçi Azad tehlikeyi görüp uzak-laşırken garson çayları masaya bırakıp ardından koşuyor. Simitçi Azad kaçamayıp çay tepsisini sırtına yiyor. Kendisi düşmese de başındaki simit tepsisi yeri boyluyor. Eğilip hızla simitlerini toplarken "abi niye vuruyorsun ya..." diye cılızca mırıldanıyor. Simitçi Azad'ın başında bekleyen garsona bağıyorum "bakar mısınız?" Koşarak geliyor.

- Neden vurdun çocuğa, yazık, günah değil mi? Garson küstaha cevap veriyor.

- Bayan, belki siz rahatsız olmuyorsunuz ama diğer masalardan şikayet geldi. Rahatsız oluyor insanlar. Hem çoğu kapkaççı bunların, dün bir bayanın çantasını masanın üzerinden alıp kaçtı bir tanesi. Gözlerimde "siz AB'ye gerseniz ne olur lan!"

bir bakışla çayları masada bırakıp, simitleri alıp, kalkıyorum. Simitçi Azad'ı gözlerim arıyor. Bulamıyorum. Ağladığımı farkında değilim. Yeğenim teselli ediyor, "teyze burası Türkiye, olur böyle şeyler. Geçen, adamın biri bahçesindeki kedinin kafasını bir kürek darbesiyle kopardı." Gözümün önünde kedinin gövde-sinden kopmuş başı yeğenime bağıyorum, "biri daha bana bu ülkede çok şey değişti deme!" yeğenim boynuma sarılırken ekliyor "olur, demem".

Küçük oğlum o esnada, Afrikalı zenci bir şarkıcının fotoğrafının üzerinde olduğu bir tişörtü gösterip bağıyor, "anne bak K'nın bayrağı!" Büyük oğlum kızıyor. "Kes sesini!" küçük oğlum şaşkın bakıyor ağabeyine. "Sen demedin mi Türkiye'de Kürdistan demek yok onun yerine K diyeceksin." Duyan oldu mu diye etrafa göz gezdirirken bir gülme tutuyor beni. "Ah bir AB'ye girilse ben ne yapacağımı biliyorum." "Ne yapacaksın" diye soruyor büyük yeğenim. Kendimi Kürdistan bayrağının ortasına konmuş bir Şivan resmi, altında "kine em.." yazılı, topuklarıma kadar inen el-bisemle bu ege şehrinin sokaklarında gezinirken düşünüyorum. Simitçi Azad temiz giysileri ile karşımda. Elinde okul çantası güvenle bakıyor etrafına. Yeğenim tekrarlıyor "ne yapacaksın teyze?"

Küçük oğlum o esnada, Afrikalı zenci bir şarkıcının fotoğrafının üzerinde olduğu bir tişörtü gösterip bağıyor, "anne bak K'nın bayrağı!" Büyük oğlum kızıyor. "Kes sesini!" küçük oğlum şaşkın bakıyor ağabeyine. "Sen demedin mi Türkiye'de Kürdistan demek yok onun yerine K diyeceksin." Duyan oldu mu diye etrafa göz gezdirirken bir gülme tutuyor beni.

“KANIN ve ACININ MİLLİYETİ ve BAYRAĞI YOKTUR”

“Kanın ve acının milliyeti ve bayrağı yoktur.”

Beni çok etkileyen bu sözler Kıbrıslı Rum yazar Antonis Angastiniyotis`e ait. Bu isim bir çoğumuza hiçbir şey ifade etmeyebilir. Hürriyet Gazetesindeki „**Bu da Güney Kıbrıs kriteri**“ başlıklı yazıyı okuyana kadar ben de bu ismi hiç duymamıştım. Yazı „**1974`teki Barış Harekatı! sırasında Rumların üç Türk köyünde çoğu çocuk ve kadın 126 Türk`ü öldürmesini TV belgeseli yapan Rum, Güney Kıbrıs`ta afAroz edildi**“ diye devam ediyordu. Konu ilgimi çekti ve sonuna kadar okudum. Haberin devamında ailesi Magosa göçmeni olan gazeteci katliamı gündeme getirmesinin gerekçelerini şöyle anlatıyor:

“Kanın ve acının milliyeti ve bayrağı yoktur. Ben gerçekleri arayan biriyim. Biri söylemeliydi, ben oldum. 40 senedir bu adada yaşadığım halde ancak geçen yıl gerçeklerin diğer yarısını keşfetmeye başlamış biri olarak her bulduğum gerçek ruhumda derin yaralar açıyor(...)”

“Konuşursan sana hain derler, yaşamın tehdit edilir, dostlarının çoğu sana sırtını döner. Tamamen yalnız kalabilirsin, dediler. Yalnızlık artık beni korkutmuyor. Bir süreden beri geceleri Murataga`dan bir yığın çocuk yatağıma çıkar ve birlikte küçük masallar okuruz. Onlar hikayelerini dünyaya anlattığım için memnun bana gülümserler, ben ise küçük vücutlarındaki kurşun yaralarını sayamadan ayrıldıkları

için hıçkırıklara boğulurum.”

Burada bir gazetecinin dürüst ve onurlu davranarak bir zamanlar savaş sırasında kendi hükümetinin yaptığı katliamı açıkça, dürüstçe dile getirmesi beni çok etkiledi. Tabii ki yapılması gerekeni yapmış ve yapılan hatayı açıkça ilan etme yürekliliğini göstermişti. Kendisine yanlış gelen ve vicdanını rahatsız eden şeyleri bir çok zorluğa rağmen araştırmış ve ülkesinde dışlanmayı göze alarak kitap haline getirmişti. Yazar bununla kalmayıp birde bu toplu mezarları görüntüleyen belgesel yapmıştı.

-Türk tarafından böyle bir şey yapıldığına bu güne kadar tanık olmadık.- Bütün bunlar bana kendi ülkemi ve kendi topraklarımızın altında teker teker veya toplu olarak yatan cesetlerin ne zaman kimleri huzursuz edeceği sorusunu düşündürdü. Öyle ya, Türkiye`de alkışlanan, gazetelere manşet yapılan bu yazarın yaptığını yapacak cesur ve duyarlı birileri ne zaman çıkacaktı? Bizim ülkemizde 40 yıldan çok daha fazla bir zamandır insanlar öldürülüyor. Köyler yakılıp boşaltılıyor. İnsanlar yerlerinden ediliyor. Yıllarca Kürdistan`da sürdürülen kirliliği gizli açık öldürülüp çoğunun cesetleri bile bulunamayan sayısını tahmin edemediğimiz suskun tanıkları kim gün ışığına çıkaracak? Bunlar hiç kimsenin ruhunda yaralar açmıyor mu? Yoksa bu ülkede gerçekler hiç kimseyi ilgilendirmiyor mu? Çok uzağa gitmeye gerek yok. Daha ge-

çenlerde Diyarbakır'ın Kulp ilçesine bağlı Alacaköy'de bulunan 11 köylünün cesedi, görünen o ki hâlâ hiç kimseyi rahatsız etmiyor. 1993 yılında gözaltına alındıktan bir süre sonra kendilerinden haber alınmayan köylülerin yıllar sonra sadece kemikleri ve elbise parçaları, toplu mezarlıkta bulundu. Bunu, tabii bu işi yapan ve yaptırnanlar, yıllarca vicdan azabı çektikleri için kendileri ortaya çıkarmadılar. Ya da yıllardır bu ülkede yapılanları bilen ve gerçeklerin ortaya çıkmasını isteyen birileri de araştırıp ortaya çıkarmadı. Uzun zaman sonra, yasaklı köylere dönebilen köylüler buldular. Ölen köylü yakınlarından birisi "hiç kimseye kırgın değiliz. Sadece suçluların cezalandırılmasını istiyoruz" diyor. Bu köylü acısına karşı çok şey mi istiyor?

Yine Mardin'in Kızıltepe ilçesinde, öldürülen baba oğul da kimseleri rahatsız etmiyor. 12 yaşındaki bir çocuk ayağındaki terliklerle kapısı önünde kurşun yağmuru na tutuluyor. Açıklama ise, "iki terörist karakol bastı ve çıkan çatışmada öldürüldü". İsteyen inansın isteyen inanmasın. Bunu yapanların kimseye verilecek hesapları yok. Zaten kimse onlardan hesap da sormuyor. Kimse gerçekleri duymak istemiyor.

Rum yazar Antonis Angastiniyotis, Muratga'da öldürülen Türk çocukların vücutlarındaki kurşun yaralarını sayamadığı için hıçkırıklara boğuluyor. Bizler bu küçük Kürt çocuğun vücudundaki kurşun yaralarını da sayabiliyoruz. Tam 13 tane ve çoğu çok yakından atılmış. Ama bu çocuğun hikayesini dünyaya anlatacak ve birlikte masal okuyacak hiç kimsesi yok.

KATIR DOĞMAK

Önce ayakkabılarının iplerini çözdü, sonra hareketsiz, bir süre iplerini çözdüğü ayakkabılarına baktı. Yürümeye başladı, daha bir kaç adım atmıştı ki çözdüğü ayakkabı bağcıkları ayaklarına dolanmaya başladı. Biraz duraksadıktan sonra usulca eğilerek ayakkabı bağcıklarını bağlamaya çalıştı. Elleri titriyordu, vazgeçti...

Usulca ayakkabılarını çıkardı ve kaldırımın üzerine bıraktı, çıplak ayaklarıyla yürümeye başladı.

Hava soğuktu, her adım atışında ayağına soğuk kaldırım taşları batıyordu, önemsemedi...

Yürüdü, düşünmek istemiyordu, yavaşça montunu da kollarından sıyırdı ve kendiliğinden oluşan bir hararetle yere bıraktı. Hafif rüzgar esiyordu jöleli dalgalı saçları rüzgarın etkisiyle yüzüne çarpıyordu.

Uzun bir süre yürüdü, hiç etrafına bakmadan, hiç bir şey dikkatini çekmeden, alamadan, bağırmadan, susarak, sessizce...

Ortalık ölüm sessizliğine bürünmüştü sanki! Ne yoldan geçen araba seslerini duyuyor ne de kaldırımdan onunla birlikte geçen, ona tuhaf tuhaf bakan insanları görüyordu. Gözleri kıpkırmızı olmuştu, ama ağlamıyordu. Bir süre böyle yürümeye devam etti, yürüdü yürüdü yürüdü... Daha sonra bacakları onu taşıyamaz hale geldi, dizlerinin üzerine çökmek zorunda kaldı. O anda bacaklarındaki acıyı hissetti, yorulmuş olmalıydı. Bacakları sızlıyordu; yavaşça ayağına dokundu, kanıyordu. Bir cam parçasına basmış olmalıydı...

Sürünge bir hayvan gibi vücudunu kaldırımın kenarındaki bahçe tellerine doğru sürükledi. Sirtını demir örgülere dayadı, ellerini göğüs kafesinin

üzerinde kenetledi. Ağlamaya başladı. Göğsünden boğazına doğru şiddetli bir ateş hissediyordu. Bu ateş öyle bir şeydi ki nefesini kesiyordu. Soluk alabilmek, içindeki acıyı ve ateşi söküp atabilmek için haykırmaya çalışıyordu. Haykırışları yüreğinin her parçasını enkaza çevirerek içini yokluyordu...

Önce kendisini, soğuktan ve açlıktan titreyerek ağlayan bir köpeğe benzetti. Sonra katırlar geldi aklına, "*attan olma eşekten doğma*" katırlar...

Onlar güçlü görünürlerdi, çeviklerdi, güzellerdi, seçkinlerdi, doğada az bulunurlardı, işe yararlardı ama üreyemezlerdi. Anne-baba ve kardeşleri vardı ama çocukları yoktu, çocuklarının amcaları, dayıları, teyzeleri, halaları yoktu. Sadece doğarlardı, yaşarlardı ve ölürlerdi.

Peki ya kendisi; "kendisi" neydi, niye yaşıyordu? Yaşam için kendisinin bir anlamı var mıydı? Yalnızdı; yapayalnız; yalınayak, kimsesiz, çaresiz ve umutsuzdu...

Bağıra bağıra "*elimden tut yoksa düşeceğim, elimden tut yoksa düşeceğim, yoksa! Yoksa yıldızlar düşecek*" dizelerini haykırmaya başladı. Küçükülüğünden beri her üzüldüğünde şairin bu sözleri gelirdi aklına. Birinin elinden tutması bu kadar zor muydu? Birinin onu sevmesi bu kadar imkansız mıydı? Bu kadar acı mıydı?...

re dalabileceği, huzur duyabileceği, kafasını omuzundan kaldırıp gözlerine baktığında içini ısıtacak gözlerle karşılaşabilecek biri yok muydu?

Yoktu, yoktu, yoktu... Olamazdı, onun gibi biri olamazdı, yirmi üç yaşındaydı ve olmamıştı...

Erkekten olma, kadından doğma "*Edip Saka*" öbür adıyla "*Suzan*" için öyle biri yoktu...

Göz yaşları kesilmişti, zorlukla hareket ediyordu. Ayağa kalkmaya çalıştı ama tekrar yere yığıldı. Bütün gücüyle tekrar denedi. Demir örgülere dayana dayana kaldırımın sonundaki trafik lambalarına kadar yürüyebildi. Düşecek gibi oldu ama trafik lambasının demirine kadar yürüdü ve kırmızı ışığın yanmasını bekledi.

Çok sakindi, gözlerini sabit bir şekilde trafik lambasının ışığına dikmişti. Kırmızı ışık yanar yanmaz kendisini bütün gücüyle yola bıraktı... Uyandığında; on üç gündür komada olduğunu öğrendi. Yanında kendisi gibi transseksüel arkadaşları vardı. Ona acıyarak ve şevkatle bakıyorlardı. Arkadaşları gittikten sonra hemşireden bir ayna istedi. Sol kolu ve bacakları alçıdaydı. Hemşirenin sağ eline tutuşturduğu aynayı güçlükle kaldırdı ve yüzüne baktı. Saçları hala uzundu ama incelttiği kaşları neredeyse eski halini almışlardı. Sakal ve bıyıkları da belirgin bir şekilde çıkmışlardı.

Bir süre kendisini seyretti ve gülümseyerek yük-

Önce kendisini, soğuktan ve açlıktan titreyerek ağlayan bir köpeğe benzetti.

Sonra katırlar geldi aklına, "*attan olma eşekten doğma*" katırlar...

Onlar güçlü görünürlerdi, çeviklerdi, güzellerdi, seçkinlerdi, doğada az bulunurlardı, işe yararlardı ama üreyemezlerdi. Anne-baba ve kardeşleri vardı ama çocukları yoktu, çocuklarının amcaları, dayıları, teyzeleri, halaları yoktu.

Sadece doğarlardı, yaşarlardı ve ölürlerdi.

Acaba kendisi bir katır mıydı? Onun hemcinsi yok muydu, aşık olabileceği, usulca kafasını omuzuna koyabileceği, orada güzel hayalle-

sek sesle "*evet ben bir katırım*", doğdum, yaşayıp ve öleceğim dedi.

İşte yeni bir 8 Mart daha, diğerlerinden farklı olan!

Bu yıl Kürtler açısından çok özel bir yıl. Belki Kürtler tarihte ilk kez kendi kimlikleriyle, kendi ülkelerinin kaderlerini belirlemek için oy kullandılar.

Güneyli Kürtlerin kararlı duruşları ve her türlü baskıya rağmen mücadelelerini yılmadan sürdürmeleri artık sonuç verdi ve Kürtler, birlikte yaşadıkları halklarla, kendi gelecekleri hakkında eşit söze sahibi olmanın zevkini yaşıyorlar.

Kürt tarihi acı, gözyaşı, kayıplar tarihidir. Belki tarih kitaplarına sığmaz yaşananlar, Belki bilinen kelimeler bile yetersiz kalır yaşananları dillendirmekte, yapılan insanlık dışı işkenceleri, soykırımları anlatmakta.

Bunların en ağır bedelini belki de Kürt kadını ödedi.

Gün geldi Leyla Qasım oldu, Saddam'ın cellatlarına direnen. Gençecik yaşına rağmen, idam sehпасına çıkarıldığında dahi, „kahrolsun sömürgecilik, yaşasın Kürdistan“ oldu, son sözleri.

Gün geldi Zilan oldu, yaşanan haksızlıkları protesto edip, bedenini yakarak halkının Newroz bayramını kutlayan.

Gün geldi peşmerge oldu, o incecik, narin, güçsüz fiziğine rağmen halkı için savaşan.

Gün geldi yaşlı bir ninenin titreyen eli, tutmayan dizleri oldu, Güney Kürdistan'da seçim sandıklarında oy kullanan.

Gün geldi tecavüze uğradı, yaşadığı haksızlıkları bile anlatmadan, ya kardeşinin ya da babasının kurşunlarıyla can verdi. Aşiretinin `namus`u temizlendi. Tıpkı, Güldünya Tören, Aynur İnce, Nazmiya Alır, Serap Yıldırım ... onlarca kadına yaşatıldığı gibi.

Gün geldi 12 yaşındaki Uğur'un bedeninde can verdi. `Terörist` ilan edildi, yaşının küçüklüğüne, daha çocuk oluşuna bile aldatılmadan katledildi.

Ama yine de bitmedi, tükenmedi...

Leylalar, Zilanlar, Şükranlar... olarak yeniden ve yeniden doğdu.

Selam olsun size yürekli direnişçiler!

Gününüz, bayramınız kutlu olsun!

Düşmanların oyunlarını boşa çıkarmak için;

Bugün ayrılıklardan sıyrılıp, birlik olma günüdür!

Bugün, Güney halkına destek verme günüdür!

Bugün tek yumruk, tek yürek olma günüdür!

Yaşasın Kürt halkının onurlu mücadelesi!

Yaşasın 8 Mart Dünya Kadınlar Günü

Yaşasın KOMJİN

8 Mart 2005



Alte Feuerwache, Gathe 6
42106 Wuppertal